

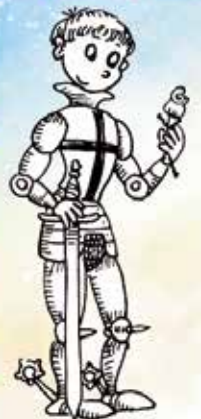
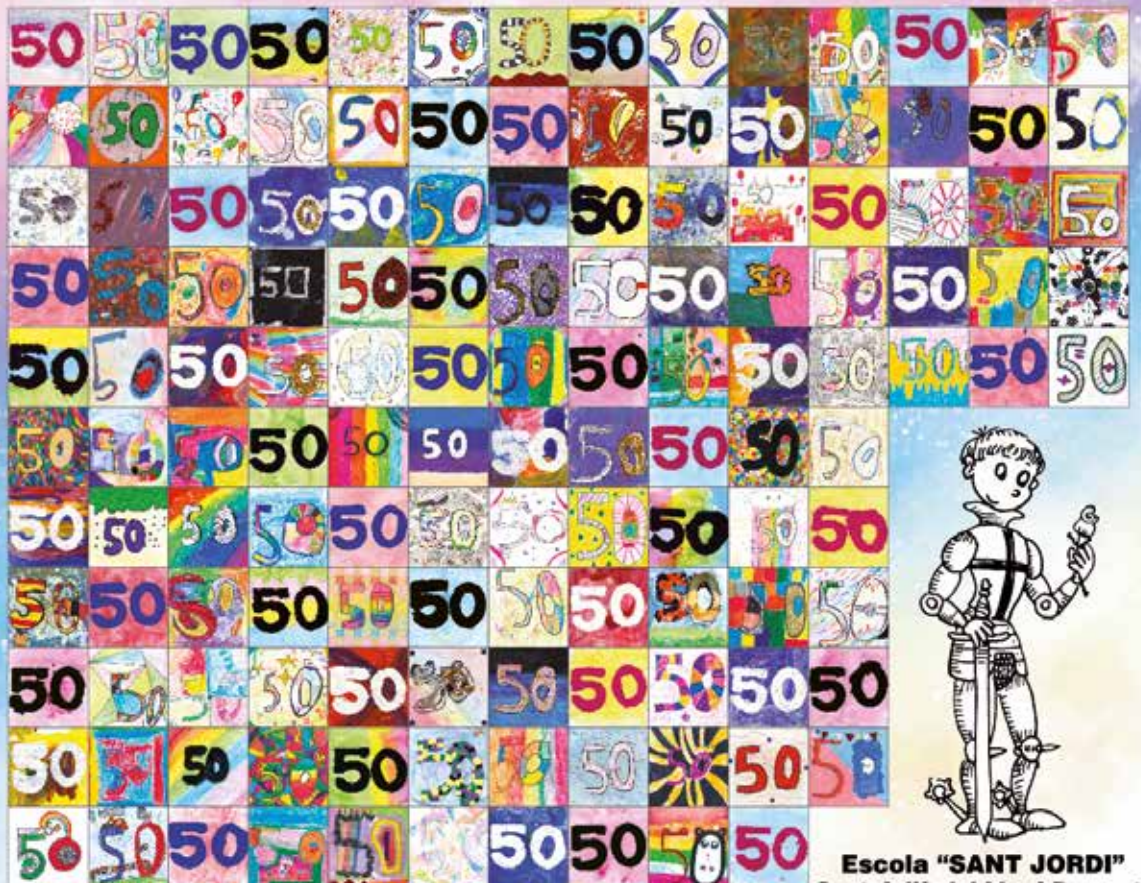

REVISTA DE **SANT JULIÀ DEL LLOR I BONMATÍ**

4a època - setembre 2022

L'òmic

50 ANYS **ESCOLA**

Escola "SANT JORDI"
Sant Julià del Llor i Bonmatí

50

Serveis

DADES D'INTERÈS

Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

Tel. 972 42 22 96 – Fax 972 42 33 34

info@stjuliabonmati.cat

www.stjuliabonmati.cat

Facebook /Twitter/Telegram: @stjuliabonmati

Atenció municipal

- Oficines: De dilluns a divendres, de 9 a 14 h
Dimecres, de 9 a 20 h (excepte a l'agost)
- Secretaria: Cal concertar visita prèviament
- Alcaldia: Cal concertar visita prèviament
- Oficina tècnica: Cal concertar visita prèviament

Serveis Socials

Treballadora social: Cada divendres al matí

Educadora social: Cada dimecres al matí

Cal concertar entrevista: tel. 972 129 099

(laborables, de 9 a 14 h)

Jutjat de Pau

Tel. 620 063 091

jp.stjuliaborbonmati@xij.gencat.cat

Escola Sant Jordi

Tel. 972 42 10 70 – Fax 972 42 31 50

b7000123@centres.xtec.es

https://agora.xtec.cat/ceipsantjordí/

Ràdio Bonmatí

Tel. 972 42 44 92

radiobonmati@gmail.com

www.radiobonmati.cat

Parròquia de Bonmatí

Horari de misses:

Missa anticipada (dissabtes i vigílies de festius), a les 18 h.

Despatx parroquial de Mn. Josep M. Castellà i Marcet:

Dissabtes de 17.30 a 18 h i hores

convingudes (Tel. 972 42 02 53

666 643 136)

Telèfon d'Emergències

(urgències sanitàries, incendis i salvaments, seguretat ciutadana, protecció civil) Tel. 112

Atenció a les Dones en Situació de Violència

Tel. 900 900 120

Servei d'Atenció Integral a la Diversitat afectivo-sexual i de gènere de la Selva (SAI La Selva)

Tel. 872973003 / sai@selva.cat

Servei d'Assessorament Jurídic en Llei d'Estrangeria

Tel. 972 20 49 80 (Càritas)

Consell Comarcal de la Selva

Oficines: Tel. 972 84 21 61

Fax 972 84 08 04

comarca@selva.cat

www.selva.cat

Xaloc (gestió tributària)

C/ Dr. Castany, 68, bxs. – Salt

Tel. 972 40 27 77 – 972 10 40 48

salt@xalocgirona.cat

Correus (Anglès)

Horari d'oficina: De dilluns a divendres, de 9.30

a 14.30 h. Dissabtes, de 9.30 a 13 h.

Tel. 972 42 22 21

Telsa

Oficines centrals: 972 20 48 68

Fecsa Endesa

Avaries: 800 76 07 06

CaixaBank

Tel. 972 24 74 20

RESTAURACIÓ

Bar Centre Cívic de Bonmatí

Tel. 600 078 068

Bar El Racó dels Amics

Tel. 972 19 17 66

Bar Restaurant Can Jans

Tel. 972 42 32 39

Bar Restaurant La Cantonada

Tel. 972 42 11 61

Restaurant Duc de l'Obac

Tel. 972 42 09 77

Restaurant La Barca

Tel. 972 42 09 63

ALLOTJAMENTS

Turisme Rural Can Vila

Tel. 972 42 37 12

Habitatge d'ús turístic El Vidals

Tel. 609 340 627

FARMÀCIES

Farmàcies de guàrdia (informació)

www.cofgi.com

Farmàcia de Bonmatí:

M. José Medina Bonora: Tel. 972 42 22 31

De dilluns a divendres, de 9.30 a 13.15 h i de

16.30 a 20 h. Dissabtes, de 9.30 a 13 h.

SALUT

Atenció Mèdica Consultori Local

Metgessa: Dra. Hanka Lancova

Infermeria: Arantxa Martínez

Cita prèvia: citasalut.gencat.cat /

lamevasalut.gencat.cat / 93 326 89 01

972 42 14 98

CAP d'Anglès (de 8 h a 20 h)

Tel. 972 42 14 98

Atenció Continuada de Santa Coloma de Farners (de 20 h a 8 h) Tel. 972 84 30 16

Urgències i Ambulàncies Tel. 112

CatSalut Respon

Tel. 061 (temes de salut que no són emergència)

RESIDUS

Recollida porta a porta

Dies de recollida (cal treure els residus a la porta de casa la nit anterior):

- Dilluns: Orgànica / Envasos i plàstic / Sanitaris i petites quantitats esporga
- Dimarts: Rebuig (cada 15 dies) / Sanitaris
- Dimecres: Orgànica / Paper i cartró / Sanitaris i petites quantitats esporga
- Dijous: Vidre (cada 15 dies)
- Divendres: Orgànica / Envasos i plàstic / Sanitaris i petites quantitats esporga

Àrees d'emergència

Recintes tancats amb contenidors i accés controlat. Cal disposar de clau d'obertura.

Situades: a Bonmatí, al davant de l'envelat, i a Sant Julià, al costat de l'Esplai.

Deixalleria mòbil

Cada primer dimecres de mes, al davant de l'envelat.

Minideixalleria

Minicontenidors fixos situats al davant de l'ajuntament per llençar-hi CD o DVD, mòbils i carregadors, bombetes, cartutxos de tinta, piles i altres objectes d'electrònica de mida petita.

Recollida d'olis domèstics

Recollida de roba

Cal llençar l'oli de cuinar en una ampolla de plàstic tapada.

Els contenidors estan al davant de l'envelat (Bonmatí) i al costat de l'Esplai (Sant Julià).

Trastos voluminosos

Retirada a domicili cada primer dijous de mes (la nit abans s'han de deixar els trastos al davant del vostre habitatge). Cal trucar prèviament, abans del primer dimarts de mes, a l'ajuntament o al 902 103 493 (Atenció Ciutadana sobre Residus)

Restes d'esporga i poda

Contenedor situat al final del carrer del Moli (cal demanar la clau a l'ajuntament)

Índex

Serveis	2
Llinda.....	3
Entitats	4
Actualitat.....	18
Història.....	26
Biografies.....	38
Reportatge.....	42
Poema	55

Edita:

Amb la col·laboració de:

Diputació de Girona

Consell de redacció:

Anna Pagès, Xevi Pijaume,
Rosa Taberner, Marta Cos,
Josep M. Quer,
M. Carme Domènech,
Gemma Caparrós,
Anna Serrat Graboleda

Contacte:

revista.lamic@gmail.com

Impressió:

Impremta Pagès
Tel. 972 420 107 - Anglès

Portada:

Pancarta commemorativa dels
50 anys de l'escola de Bonmatí.

Dipòsit Legal: GI-1210-1993

El Consell de Redacció no
s'identifica necessàriament
amb les opinions dels articles
publicats.

El 50 presideix la portada d'aquest nou número de L'Amic. I ho fa per partida doble. D'una banda, la revista que teniu a les mans arriba a la cinquantesima edició i, de l'altra, l'escola Sant Jordi compleix mig segle. És, doncs, any de celebracions. En les pàgines que venen a continuació hem volgut fer esment de com van anar els primers passos de l'agrupació escolar que va tenir el tret de sortida l'11 de setembre del 1972. I ho hem fet reproduint un treball fet per en Josep Guitart Serrat, el primer director de la nova escola graduada de Bonmatí, en què s'explica i analitza tot el procés. De la resta d'aquestes cinc dècades del centre d'ensenyament se'n farà esment en un llibre, que està previst que es publiqui aviat, i en el pròxim número de L'Amic ens farem ressò de com ha anat aquesta celebració.

Quant al contingut de la revista d'aquest any, remarquem la secció d'Actualitat, on mantenim una conversa amb persones que han fugit de la guerra a Ucraïna i s'han establert —esperen que sigui per un curt període de temps— al nostre poble. En l'apartat d'Història, recordem la reconstrucció del pont de Bonmatí que es va fer després de la Guerra Civil. I, precisament, una persona que va prendre part en la inauguració d'aquella reconstrucció, tot i ser llavors una nena, és la protagonista de la secció de Biografies: la Roser Grabalosa Gallart. En les pàgines dedicades a Reportatge, hi trobareu una divertida introducció al vocabulari dels joves, els avantatges del programari lliure en informàtica, els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) i una relació d'exemplars de papallones i altres insectes observats al nostre municipi. L'Avel·lí Rovirola tanca la revista amb un poema sobre les festes majors a la colònia. Tot això precedit dels escrits i les fotos que ens presenten les entitats del poble.

A tots els que ens llegiu i a tots els que col·laboreu, moltes gràcies. Gireu aquest full i gaudiu!

Consell de Redacció

Fa cent anys, el 1922...

- Es creu que va ser aquest any que un grup de joves va començar a jugar a futbol. El primer escut que va tenir el futbol a Bonmatí era molt semblant al del CF Barcelona, que aquell mateix any (el 19 de febrer) havia col·locat la primera pedra del futur camp de les Corts.

- Tot i que no hi ha notícies que a les fàbriques de la Colònia hi hagi cap situació fora del que seria normal, no es pot dir el mateix de la Burés d'Anglès: la fàbrica està parada amb tots els operaris acomiadats des del setembre del 1921. El periòdic *El Norte*, el 3 de gener, ho testimoniava així: *"Los festivales organizados en Anglés a beneficio de los soldados hijos de aquella villa que se encuentran en África, produjeron una recaudación de 1.026 pesetas, cifra que habría sido mayor a no ser la crisis de trabajo que existe allí desde hace unos tres meses."* L'abril d'aquell any 1922, una comissió es reuneix a Barcelona amb el propietari de la Burés per intentar pactar una reobertura, ja que hi havia mig poble sense activitat i en un estat molt precari. Finalment, a principis de juny es torna a posar en marxa la fàbrica.

- El 23 de juny, revetlla de Sant Joan, una forta pedregada causa destrosses importants als conreus de la zona.

- El 5 d'octubre neix Benet Valentí Guitart, historiador local.

- El 1922, la premsa va anar bastant farcida de crònica negra de la zona, i es pot destacar entre altres que:

* Al mes de gener, a la Cellera, un veí de la Barroca que vivia en una cabana al Plantadís és trobat carbonitzat.

* Al mes de març detenen una persona a Amer acusada de dedicar-se a cremar boscos de dos propietaris de la zona.

* Al juliol detenen un home a Sant Climent d'Amer per haver apallissat a cops de pal un ciutadà belga.

* Al mes d'agost a la Barroca detenen un home de 34 anys acusat de violació i reclamat pel jutge d'Olot.

* Finalment, al desembre detenen a prop de la barca de Sant Julià una persona originària de Tortosa acusada d'haver robat a la cooperativa de les Planes una quantitat de diferents productes, *"...apoderándose de 10 kilos de manteca de cerdo, 8 chuletas y embutidos, 9 de carnes frescas, dos mantas de lana y un capazo"*.

Agrupació d'Activitats Culturals i Festives

12è CONCURS DE PINTURA RÀPIDA

Després d'un parèntesi de dos anys a causa de la covid, el dia 1 de maig passat es va reprendre el Concurs de Pintura Ràpida de Bonmatí, que d'aquesta manera arribava a la 12a edició.

En la categoria d'adults hi va haver 17 inscrits, i els premiats van ser:

1r premi: Nil Perujo

2n premi: Manuel Doblas

3r premi: Albert Giménez

En la categoria infantil tots els participants (18) van rebre un obsequi.

D'esquerra a dreta, l'alcalde, Marc Garcia; els pintors Nil Perujo, Albert Giménez i Manuel Doblas, i Lluís Molas i Anna Roura, membres de l'entitat organitzadora del concurs.

Primer premi, categoria adults

Coral

US HI APUNTEU?

Després de gairebé dos anys de "parada tècnica" per la pandèmia, des del mes de gener d'aquest any hem tornat als assajos. I tornem a cantar sota la direcció de l'Euken Ledesma, a qui agraïm que hagi volgut continuar amb nosaltres tot i l'escassa colla que som ara mateix.

I tornar als assajos ha volgut dir, també, tornar als concerts "habituals": el primer el vam fer després de la missa cantada celebrada amb motiu de la Festa de la Segregació a l'església de Sant Julià (el 15 de maig passat) i el segon, per la trobada que vam fer a l'església de Bonmatí el 19 de juny amb les corals Cors Alegres d'Anglès, Rosó d'Osor i Rossinyol de Sales de la Celleria. Hem de dir que va ser una alegria per tots nosaltres tornar-nos a veure després de l'última trobada, el 2019!

I aquest curs l'hem estrenat cantant a la missa d'Homenatge a la Gent Gran, l'11 de setembre, i oferint, acte seguit, un petit concert.

Esperem, doncs, que ara puguem cantar durant una llarga temporada sense cap tipus d'interrupció. Us hi apunteu?

Associació Anar-hi Anant

TEMPORADA 2021-2022

Ostres, ja estem a L'Amic número 50 i l'any 22, com passa el temps!

En l'últim L'Amic, el 49, vàrem fer un resum de la temporada del 2020-21, que va ser una mica estranya per les circumstàncies que es van donar, i vàrem acabar amb la sèrie de CCC (carreteres, camins i corriols). Ara no en parlarem, de camins i corriols, perquè poder seriem una mica crítics amb les direccions prohibides i els "filferros" al mig del camí; d'això ja se n'encarregarà qui ho hagi de fer. Ni tampoc parlarem del "sotabosc" ni la neteja forestal, els que manen ja ho solucionen declarant "nivell 3".

Nosaltres intentarem ser positius i hem de dir que la temporada ha anat molt bé i força normal.

Al desembre vam fer la caminada per La Marató de TV3 amb 207 participants, caldo a la capella i esmorzar al Centre Cívic. I vam enviar la recaptació a TV3, que aquesta vegada anava destinada a les malalties mentals.

L'últim diumenge de febrer, i com ja fa més de 30 anys, va arribar el plat fort de la nostra entitat: la 35a Marxa Popular i la 10a Trail. Va anar molt bé, amb més de 1.300 persones caminant o corrent.

Al mes de juliol, també com és costum, vam fer la marxa de nit. Fins a l'últim moment vam tenir el dubte de com la fèiem: era el 16 de juliol i altres municipis estaven al "nivell 3" del Pla Alfa. Nosaltres, amb "nivell 2", vam decidir fer-la, sempre amb molta cura. Al final van ser 230 les persones que ens van acompanyar i que van tenir la típica síndria a mig camí i la botifarra a l'arribada. Una setmana més tard no ho hauríem pogut fer, perquè vam passar a "nivell 3".

ANAR-HI BIKE

La bici està de moda, per carretera i per muntanya. Fa temps que amb una colla d'aficionats del poble a la bici parlàvem que hauríem de fer alguna cosa junts, aprofitant els camins i corriols del nostre entorn i "l'experiència" que tenim amb la marxa. I és així com es va decidir fer una marxa de BTT. Ens varem anar reunint i vam decidir que el dia 15 de maig del 2022 faríem la primera Anar-hi Bike.

Vam fer servir la mateixa estructura de l'Associació Anar-hi Anant: inscripcions, web, etc., i vam caminar i pedalar junts, i la unió d'aquests joves i no tan joves va anar perfecta, fent cadascú la seva feina: inscripcions, marcar i netejar les rutes, la sortida, els avituallaments, l'arribada, l'esmorzar, i fins i tot hi va haver un buf d'obsequi.

Així, doncs, ja tenim dins l'associació l'apartat Bike, i que junts puguem caminar i pedalar molt de temps, netejar camins i corriols i coure moltes botifarres.

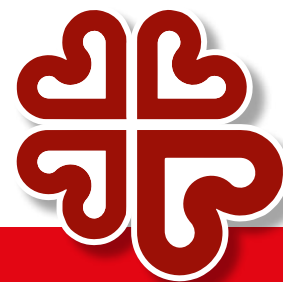
El nivell de preparació per anar amb bici i per passar per segons quins llocs és molt variat, per això vàrem demanar l'opinió dels 177 participants, per poder millorar coses de cara a la segona edició, que esperem poder fer el 2023 entre la marxa del febrer i la de nit.

Voldríem acabar fent un agraïment a tota la gent que ens ajuda a poder fer tot això: Gràcies!, sense vosaltres no ho podríem fer. I també voldríem tenir un record pels que ja no hi són i que tanta feina van fer, que 35 anys són molts anys!

Esperant que el 2023 vagi tan bé com aquest any, molta salut a tothom. Caminar i pedalar és molt saludable!

Càritas Bonmatí

OBERTS A NOVES COL-LABORACIONS

Després de tancar un nou curs, l'equip de Càritas Bonmatí hem fet balanç. Estem contents d'haver pogut tornar a reprendre el Taller d'Acollida Lingüística de Català i el Taller de Costura durant tot un curs sense interrupcions.

Amb la implicació de dues voluntàries, una que ja portava temps amb compromís setmanal i una que es va incorporar de nou, el curs passat es van poder fer dos grups i oferir dos nivells de classes de català, un d'inicial i un altre per a persones que ja tenen un nivell més avançat. Van assistir a les classes un total de 14 alumnes, 10 de les quals van obtenir el certificat validat pel Consorci per a la Normalització Lingüística conforme van realitzar 45 hores de formació. Per complementar-ho i gràcies a dues persones del poble compromeses a dedicar una hora a la setmana a fer conversa, el curs passat també es van poder fer "parelles lingüístiques" amb dues persones que tenien molt interès en l'aprenentatge de la llengua.

Pel que fa al taller de costura, en un espai acollidor, obert i dinàmic, la voluntària va facilitar que les participants poguessin fer tota mena de creacions i teixits, amb diferents tècniques, en molts casos aprofitant materials reciclats i on cadascú pogués desenvolupar la seva creativitat.

Tant els Tallers d'Acollida Lingüística com el de Costura esdevenen espais de trobada i convivència on es promou la implicació i participació en la vida social de l'entorn.

Pel que fa al Servei d'Aliments, funciona amb la col·laboració de 5 persones voluntàries i s'ofereix el 1r i el 3r divendres de mes. Durant l'any 2021 es van atendre 29 famílies, totes

elles derivades de Serveis Socials (una mitjana de 22 famílies al mes). S'ofereixen aliments bàsics i en ocasions algun producte de neteja de la llar i higiene personal. Els aliments procedeixen de donacions que arriben a través del Banc d'Aliments i compres que s'efectuen a través del conveni de col·laboració que hi ha amb l'Ajuntament.

Aquest any 2022 està sent més complicat l'aprovisionament d'aliments, ja que en la campanya del Gran Recapte es va recollir un 44% menys que l'any anterior i amb la pujada de preus dels darrers mesos la capacitat de compra de producte bàsic és molt inferior. Des d'aquí fem una crida a la col·laboració ciutadana per contribuir econòmicament al sosteniment del servei.

Com sempre estem molt oberts a noves col·laboracions i incorporacions de voluntariat per fer que els projectes puguin arribar més i millor en benefici de tot el poble. Gràcies per donar-nos suport!

**Què pots donar per SER
ESPERANÇA, SER AMOR,
SER JUSTÍCIA, per als altres?**

**MIRAR AMB
TENDRESA**

**ESCOLTAR
AMB PACIÈNCIA**

**CUIDAR LA
FRAGILITAT**

**COMPARTIR AMB
GENEROSITAT**

**DENUNCIAR
LA INCOHERÈNCIA
QUE GENERA INJUSTÍCIA**

Dia de la Caritat 2022

Càritas
Diocesana de Girona

C.F. BONMATÍ

LA FAMÍLIA VA CREIXENT DE MICA EN MICA

Abans d'entrar a parlar d'aquesta temporada 2022-2023, en primer lloc volem donar les gràcies als establiments i les empreses col·laboradores del torneig de futbol 7 femení que vam realitzar el mes de juny passat, ja que sense les vostres aportacions hauria estat impossible tirar-ho endavant. Moltes gràcies, de veritat!

Enguany, tot i que a diferència del curs passat no tindrem equip de competició en la categoria de futbol 11 masculí juvenil, la família del Bonmatí CF va creixent de mica en mica:

Comptem amb l'equip sènior masculí, que segueix jugant a la lliga de Quarta Catalana, enguany sota la direcció d'en David Bonadona, qui, després d'una pausa, s'ha incorporat de nou al nostre club. Desitgem que res ni ningú pugui aturar-nos aquesta vegada i esperem gaudir com mai del seu plantejament de joc en els partits.

També us volem comunicar que el grup sènior de futbol femení enguany s'incorpora a la lliga de futbol 11, dirigit per en Jaume Cat i la Cristina Cornellà "Kurni", que també seguirà fent les tasques de coordinació de la secció femenina i que, junt amb l'Arnau Pagès, seran els responsables del cos tècnic de les petites del club, que s'estrenaran en la competició de futbol 7 aleví.

Amb moltes ganes de tornar a tenir futbol de base al nostre club, seguim insistint en la formació de la mainada en els valors i el joc, per tant, tornem a oferir el futbol com una activitat extraescolar més de l'escola del nostre poble, tot i que està oberta a la mainada dels pobles veïns, també.

I ja per acabar, i no per això menys important, us volem comunicar que la junta ha signat un contracte d'afiliació amb l'Anglès CE, inicialment per una temporada, amb el qual els dos clubs tindran una relació de col·laboració, essent les juntes dels dos clubs totalment independents.

Recordem que:

Seguim recopilant informació per la celebració del Centenari del Club, el proper 2023, per la qual cosa, si teniu material fotogràfic i escrit o qualsevol altre material que creieu que pot ser interessant, agrairíem que ens ho comunicéssiu per escrit al correu electrònic del club: bonmaticf@gmail.com o bé telefònicament al 670691939 (Teu/Elena) o al 696765669 (Beti).

Equip de futbol 7 amateur de la temporada 2021-2022.

Jugadores de l'equip aleví abans de jugar el seu primer partit.

Toni Vega, president de l'Anglès CE, i Teu Coll, del Bonmatí CF.

Teu Coll, president del Bonmatí CF, amb David Bonadona.

Associació Escola d'Art

PER ASSOLIR UN BON APRENTATGE ARTÍSTIC

▲ *Entre els mesos de maig i juny vam exposar al Centre Cívic de Bonmatí els treballs del curs 2021-22.*

Després de dos anys de pandèmia i l'Escola d'Art tancada, hem pogut reprendre l'activitat de tornar-nos a trobar per conrear la nostra passió pel dibuix i la pintura.

Amb totes les precaucions i seguint la normativa anticovid dictada pel Departament de Salut –vacunació, mascareta i distància–, hem tornat a poc a poc a la normalitat relativa per gaudir-ne plenament. El nostre professor i artista professional, l'Enric Rubió, ens guia i ensenya els principis bàsics de la iniciació al dibuix, la teoria del color i les tècniques de la pintura a l'oli, l'acrílic i el pastel, bàsiques per assolir un bon aprenentatge artístic.

El propassat mes de desembre, amb motiu de la Fira d'Entitats, vàrem fer una jornada de portes obertes a la nostra aula perquè tothom pogués veure com treballem en aquest espai i els treballs que realitzem. Desitgem que us agradés.

Si voleu més informació de l'activitat i els cursos que realitzem, podeu adreçar-vos al nostre president, en Jordi Quer, al telèfon 659100055.

Treballant amb mascareta.

◀ *L'Enric Rubió a l'aula.*

▼ *Per la Fira d'Entitats, el 19 de desembre del 2021, els nostres visitants van fer un dibuix col·lectiu.*

Grup Il·lusió

ELS REIS... I LES REINES

Ses Majestats van arribar per la carretera vella d'Amer i després van recórrer quasi tots els carrers del poble.

Enguany Ses Majestats els Reis Mags d'Orient van tornar a visitar el nostre poble i, en aquesta ocasió, van poder estar més a prop dels nens i nenes perquè les condicions de la covid havien millorat. Van poder tornar a llençar caramels des de les carrosses i passar per la major part dels carrers de Sant Julià del Llor i Bonmatí.

Prèviament, SSMM havien anunciat la seva arribada enviant a cada nen i nena un conte i un regal, que aquest any encara no va ser possible donar-lo personalment. Volem donar les gràcies als establiments del poble que van col·laborar per fer-los arribar a cada infant perquè van ser els encarregats de repartir-los.

Volem també donar les gràcies a totes les persones que fan possible que la rua de SSMM arribi al poble, a totes aquelles que hi dediquen el seu temps i la seva disponibilitat, i a totes les que ens fan aportacions econòmiques perquè, d'aquesta manera, puguem ajudar SSMM a tenir a punt les carrosses amb què poden visitar els nens i nenes del poble.

Aquest any, SSMM van arribar al poble molt ben acompanyats de les seves esposes, les Reines Baasima, Najma i Alika. Va ser tota una sorpresa! Quina alegria poder-les conèixer i saludar!

També ens van oferir una altra sorpresa que ens va agradar molt: van visitar Ràdio Bonmatí! Allà van respondre a les preguntes que nens i

nenes de Sant Julià del Llor i Bonmatí els havien fet arribar i així tots nosaltres els vam poder conèixer una mica millor.

Amb la promesa de tornar l'any vinent, esperant poder oferir obsequis personalment de nou, SSMM es van acomiadar del poble després de repartir els regals casa per casa. De nou, els nens i nenes de Sant Julià del Llor i Bonmatí van tenir un munt de regals i van gaudir d'un gran dia de Reis!

Esperem i desitgem que l'any vinent la situació permeti recuperar la normalitat i rebre SSMM com hem fet des de sempre al poble.

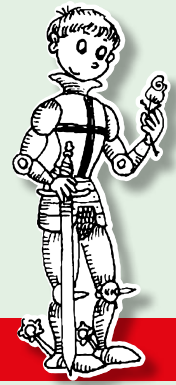
De nou, volem agrair a tothom la seva dedicació i aportació per fer possible la cavalcada de SSMM i us deixem el nostre contacte (grupil.lusiobonmati@gmail.com) per si teniu ganes d'afegir-vos-hi i donar un cop de mà. Moltes gràcies!!!

Van passar per l'ajuntament, on l'alcalde els va donar el pa, la sal i la clau que obre totes les cases.

Van parlar per Ràdio Bonmatí i, quan ho feien, els vam poder veure en directe per YouTube. (Foto cedida per Anna Martins)

Escola Sant Jordi

DIA DEL MEDI AMBIENT I TALLERS AMB FAMÍLIES

El passat 3 de juny l'escola va celebrar el dia del medi ambient amb tots els alumnes i la col·laboració de les famílies. Al matí vam repartir-nos per diferents espais del poble i vam recollir deixalles, i vam prendre consciència de la importància de respectar i cuidar el nostre entorn.

A la tarda, amb la col·laboració de l'AFA de l'escola i famílies voluntàries, vam organitzar tallers relacionats amb el medi ambient. Vam gaudir d'activitats diferents i de l'experiència i les habilitats de mares i pares amb ganes d'ensenyar-nos moltes coses interessants!

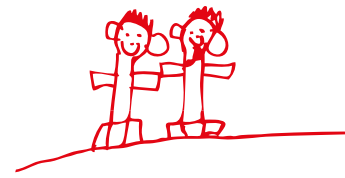

Gràcies, famílies!

**TOTS JUNTS
FEM ESCOLA
I CUIDEM
L'ENTORN**

Joventut

PREPARAT PER SER JOVE?

Com sempre aprofitem aquest espai per explicar, des de la regidoria de Joventut, activitats i intervencions realitzades des de l'anterior revista. És doncs un resum anual del que s'ha fet al municipi destinat a la franja adolescent i jove, amb l'ajut de la tècnica de joventut compartida de l'Oficina Jove de la Selva, que té una dedicació de 8 hores setmanals al municipi.

Pel que fa a les *activitats de dinamització juvenil*, la tardor passada es va fer un taller de *scooter freestyle* a demanda d'un grup de joves i un taller de *lightpainting*, que com sempre va tenir molt d'èxit! A la primavera es va fer la xerrada *I després de l'ESO, què?*, per tal d'informar i orientar els i les adolescents en aquest canvi d'etapa formativa que a vegades produeix molts nervis i incerteses. També hi va haver un taller entorn del cicle menstrual, a càrrec sexòloga Laura Ferrer, destinat a les preadolescents i adolescents per tal de resoldre dubtes i compartir experiències amb la finalitat de viure la menstruació de la manera més sana i benestant possible.

A l'abril es va celebrar el 8è Concurs Literari i Fotogràfic Juvenil Ter-Brugent, premi Sant Jordi 2022, organitzat de manera conjunta amb els ajuntaments d'Amer, Anglès i la Cellera de Ter. Recordem que aquest concurs convida joves de 12 a 29 anys a escriure un microrelat o fer una fotografia de temàtica lliure. En aquesta edició, al concurs literari es van presentar 3 textos a la categoria Jov_1 (12-16 anys) i 2 textos a la Jov_3 (22-29 anys), i al fotogràfic, 5 imatges. Una edició doncs fluixa pel que fa a participació...

A l'abril es va dur a terme el mural participatiu *Tu, què hi pintes pel feminisme?* en dues sessions (l'11 i el 26). El divendres d'inici de la festa major de Bonmatí estava programat un *làser tag* al pati de l'escola, però malauradament es va haver d'ajornar. Aprofitem per avançar que l'activitat es farà el divendres 30 de setembre! També per la festa es va contractar un Punt Lila per tal de sensibilitzar i fer prevenció de les violències sexuals i lgtbifòbiques en contextos d'oci nocturn. Finalment al juliol es va dur a terme un taller de com fer el currículum i d'eines bàsiques de recerca de feina.

Cal destacar que el curs passat es va poder dur a terme el projecte *Petits Implicats* amb plena normalitat, després de dos cursos de pandèmia i restriccions. Així

doncs, es va tornar a fer un procés participatiu amb l'alumnat de 6è de l'escola per tal d'organitzar alguna activitat en el marc de la festa major de Bonmatí. Entre moltes propostes, les que finalment es van fer són jocs d'aigua i farina una estona abans de la festa de l'escuma, i *El viatge dels reptes*, un joc d'enigmes i enginys. Les dues propostes van tenir una participació que no ens esperàvem, fantàstica, per tant aprofitem per donar les gràcies a tothom qui vàreu venir i ho vàreu fer possible!

Pel que fa a les *intervencions a l'Institut Rafael Campalans*, el curs 2021-22 s'hi van fer un total de 39 xerrades i tallers, des de 1r d'ESO a 1r de Batxillerat, per tractar de temes tan diversos com les xarxes socials, les desigualtats i violències de gènere o la sexualitat.

Cal esmentar també que a l'abril es va iniciar l'Àgora Jove, un espai d'acompanyament socioeducatiu i acadèmic per a l'alumnat d'ESO sorgit del treball comunitari entre professionals i entitats que s'està fent al poble. A pesar que només va estar actiu 3 mesos, fins a final del curs 2021-22, la seva posada en marxa ja es va valorar de manera positiva i s'està treballant per tal que es pugui reprendre aquest curs 2022-23.

Per acabar, recordem que hi ha el compte d'Instagram @joventut.santjuliabonmatí com a canal de difusió d'informació juvenil de Sant Julià del Llor i Bonmatí i voltants (cursos, ofertes de feina, activitats d'oci...). Així que, si vols estar al dia, segueix-nos! Tanmateix, per qualsevol informació o proposta, no dubteu en contactar amb la Tanit, la tècnica de joventut, a través del mòbil (620203300) o del correu (tbaldiz@selva.cat).

Nova Frontera

ANEM FENT... SENSE CÓRRER!

El curs 2021-22 vam anar fent petits passos cap a la "normalitat". Les activitats setmanals es van poder començar i mantenir durant tot el curs, sense problemes: ioga, Pilates, WorkOut, balls en línia... I també es van tornar a fer fanalets per la Puríssima (ja l'any 2020 n'havíem fet també). La Festa del Soci, per la seva banda, la vam deixar per més endavant, quan les condicions sanitàries fossin millors. Però una activitat que vam tornar a organitzar va ser la Torronada, l'11 de desembre. Com que la coral no estava en actiu i encara no era oportú (sanitàriament parlant) convocar alumnes de l'escola a cantar, es va oferir un concert de guitarra a càrrec de Biel Teixidor i Euken Ledesma, precedit d'una breu interpretació de la Núria Méndez al violí i la Mia Costa al piano. En acabat, tots els assistents van rebre una "bosseta Torronada", en substitució del tradicional pica-pica nadalenc. Des d'aquí donem les gràcies als músics i a les joves intèrprets, per l'actuació que ens van oferir.

Per aquest curs que comencem ara, esperem poder tornar a fer la Festa del Soci i continuar amb totes les altres activitats que hem anat fent..., però anirem a poc a poc, i sense córrer! Que les malalties no són bones companyes!

Pesca Esportiva

REPRENEM ELS CONCURSOS PER LA FESTA MAJOR

El dissabte 4 de juny passat, en el marc de la festa major de Bonmatí, es va fer el primer concurs de la temporada infantil-juvenil, celebrat al Golf Girona, amb la participació de 13 pescadors infantils i juvenils.

El campió infantil va ser Pere Garcia, amb 146 peces i una puntuació de 5.290 punts, que el van fer mereixedor del magnífic trofeu cedit per l'Ajuntament de Bonmatí. El premi de la peça grossa va ser per a Oriol Callís, que es va emportar el trofeu cedit per la Diputació de Girona.

Quant als juvenils, el campió de la categoria va ser Martí Carrillo, amb una puntuació de 4.500 punts, i també va obtenir el premi de la peça grossa, per tant es va endur el trofeu de l'Ajuntament de Bonmatí i el de la Diputació de Girona.

L'endemà, el diumenge 5 de juny, també en el marc de la festa

major de Bonmatí, es va celebrar el cinquè concurs de la temporada, disputat a Girona, amb una assistència de 29 pescadors. La concentració va ser al bar La Cantonada de Bonmatí.

El campió va ser en Lluís Garcia, amb una puntuació de 14.540 punts, i va rebre una magnífica copa cedida per l'Ajuntament de Bonmatí. El premi per la peça grossa, que consistia en una camiseta donada per Jo-Bex-Man, va ser per a J. Ramon Garcia, amb una carpa de 4.220 g.

En el sorteig de la pesquera, el lot d'ampolles va ser per a Josep Maria Armengol i el lot d'embotits, per a Josep Manel Vila.

El nostre més sincer agraïment als comerços i les cases comercials que van fer possible que es pogués celebrar aquest esplèndid concurs.

El 10 primers classificats van ser:

PESCADOR	PUNTUACIÓ	PES	PECES	PESQUERA	PEÇA GROSSA
García Nadal, Lluís	14.540	12.120	71	22 Pedret	
Masferrer, Albert	9.060	3.280	239	1 Rufus	
García, J. Ramon	5.800	4.620	9	4 Pedret	4.220
Collell, Jordi	5.800	4.540	13	15 Pedret	3.960
Pallí Muñoz, Eduard	5.780	4.220	28	5 Congost Baix	
Vendrell, Thierry	5.440	2.440	100	4 Congost Baix	
Parramon Busquets, Florenci	4.580	3.400	9	13 Pedret	
Fontané Martorell, Andreu	4.520	1.780	87	6 Congost Baix	
Jordà, Jaume	4.460	1.900	78	1 Congost Baix	
Triadú Puig, Joan	4.400	2.800	30	10 Pedret	

Església

S'ACABEN LES FESTES POPULARS?

Les festes majors, les festes patronals, es van anar creant per aplegar la gent, per reunir les famílies, per anar creant aquell ambient de poble que es troba en el ball, en els concerts, en els actes lúdics i esportius, a la taula familiar, als actes religiosos...

En molts pobles, els actes religiosos foren l'origen de la seva festa major, per lloar el sant patró d'aquella parròquia.

Que aquesta religiositat hagi anat disminuint d'una manera molt accentuada, ho comprenc. El ciutadà actual de casa nostra no es mou per la religiositat ni per la fe. El mouen altres interessos més excitants, personals, egoistes, comercialitzats, de fàcil consum i ràpida satisfacció.

Els drets personals i individuals passen al davant dels interessos col·lectius, del poble. El jovent està reclamant el dret a convertir la nit en una diversió, però no troba al·licient en fer del dia una autèntica festa.

He fet aquesta reflexió pensant en el desànim que veig que van acumulant els "organitzadors" de les festes majors populars. Veuen disminuir la participació de la gent i falten voluntaris per organitzar els actes.

Aquest any s'ha deixat de fer la festa de Sant Julià. Des de la Parròquia tan sols podíem dir que no deixaríem de celebrar l'Eucaristia amb aquelles persones que, mogudes per la fe, volguessin donar gràcies a Déu un any més.

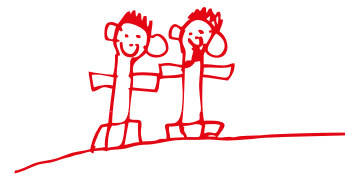
Els temps estan canviant. Els costums, també. Però el més preocupant, al meu parer, és que no creixi el sentit comunitari d'aquest poble: Bonmatí i Sant Julià del Llor. Un poble que va creixent en nombre d'habitants però no tant en sentiments d'unió i solidaritat.

Cada un de nosaltres és persona que té els seus drets. Però formem part d'un poble que ens necessita a cada un de nosaltres.

Potser seria convenient plantejar-se si ja des de l'escola s'ha d'educar el sentit comunitari de la nostra vida.

Mn. Josep Maria Castellà

Pubillatge

RENEIX EL PUBILLATGE

L'any passat us vam dir que el pubillatge tornaria i hem complert la promesa. Però no us podem enganyar: ha sigut un camí difícil amb molts entrebancs..., però al final ho hem aconseguit.

Tot va començar amb la il·lusió de la tornada de la festa major. Però ens vam posar més contentes quan vam trobar 4 candidates, tot un èxit!

Va arribar el dia esperat i la família del Pubillatge no hi va faltar. A la cita van assistir representants de pobles i ciutats d'arreu de Catalunya, des de Lleida passant per la Catalunya Central fins al Maresme i resseguint la demarcació gironina.

A tots ells els volem agrair que dediquessin un petit bocí del seu temps per visitar el nostre poble i fer-se seva la nostra festa. Tots per donar la benvinguda a les quatre candidates d'enguany.

En el pubillatge que ens representa per tot Catalunya, doncs, aquest any tenim l'Aina, la Nadina, l'Alba i la Marta, quatre noies amb moltes ganes de recórrer cada racó.

És més, ens han explicat que ja han anat a proclamacions i comiats d'altres pobles com Figueres, Sant Vicenç de Castellet, Vilassar de Mar, Calella... I entre les diferents anècdotes viscudes ens han dit que els pins de Sant Julià del Llor i Bonmatí són els més demanats, per tant les rialles i les bones estones de moment ja les tenen assegurades.

Petits moments de felicitat i de retrobament on tenen cabuda tots els/les joves. Al pubillatge s'hi viuen un munt d'experiències noves, tant de tipus cultural com personal, i, si no, parlem amb

les nostres representants i veureu que no us enganyem pas! Quina sort poder comptar un any més amb el pubillatge al nostre poble, això us assegurem que no té preu.

Moltes gràcies a tothom qui ho fa possible.

Núria i Estels, delegades del pubillatge

Ràdio Bonmatí

LA RÀDIO DEL TER BRUGENT COMENÇA NOVA TEMPORADA

Ràdio Bonmatí vam participar en la Fira d'Entitats obsequiant una samarreta a tots els que van recórrer totes les parades i sortejant entrades per al Gran Circ de Nadal de Girona.

Després d'unes merescudes vacances d'estiu, arriba l'hora de tornar a engegar la ràdio i sintonitzar el 107.1 de l'FM per escoltar la nova programació que tenim preparada per a aquest curs 2022/23.

Aquesta nova temporada seguim amb molts continguts coneguts per la nostra audiència i introduïm alguna novetat que esperem que us agradi.

- **La Moixiganga**, amb Moisès Bruch (dilluns, 21-21:30 h): Poesia, contes i cançons per als més petits de la casa.
- **Birdland**, amb Jaume Datsira (dimarts, 22-23 h): Jazz i blues a cau d'orella.
- **Ruta 66**, amb Pitu dos Santos (dimecres, 22-23 h): Música d'arrel americana

- **Ningú no és perfecte**, amb Ignasi Arbat (dijous, 22-23 h): Cinema, còmics i sèries de televisió.
- **Compàs de Cobla**, amb Jordi Canaleta (dissabte i diumenge, 9-10 h): La dansa tradicional catalana, la sardana.
- **Cocodril Club**, amb Albert Malla (dissabte, 19-21 h / diumenge, 21-23 h): Programa revival amb música dels 60, 70, 80.
- **Església Viva**, amb Àngel Rodríguez (diumenge, 8:30-9 h): Reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana.
- **Elles van amb camper**, amb Mar Mir (diumenge, 14-15 h): Un programa de turisme per descobrir els municipis de Catalunya.

No deixem de banda els nostres espais especials, dedicats a diferents estils de música:

- **Sentim la nit** (de dilluns a dijous, a partir de les 23 h): La música més adulta, alternativa i en un format més acústic.
- **Electrònica de nit** (divendres i dissabte, a partir de les 23 h): Música de ball sense etiquetes per als més atrevits.
- **El Gramòfon** (dissabte i diumenge, a partir de les 10 h): La nostàlgia musical del segle passat.
- **Hidrogen** (diumenge, a partir de les 23 h): Tot un món per descobrir noves sensacions musicals.

Esperem que ens continueu fent confiança i que descobriu tots els nostres continguts durant tot l'any.

Recordeu que si voleu entrar a formar part de l'Associació Radiofònica de Bonmatí podeu posar-vos en contacte amb nosaltres sempre que vulgueu.

Tel. 972 42 44 92 (contestador)
radiobonmati@gmail.com
www.radiobonmati.cat
Facebook: Radio Bonmatí - 107.1 FM
Twitter: @radiobonmati
Instagram: @radiobonmati

Coneixent la guerra d'Ucraïna

AMB ANNA PANCHUK i IRINA ZUBAN ZUBAN, VEÏNES DEL NOSTRE POBLE

L'Anna, de 36 anys, amb dos fills petits, de 2 i 6 anys, va arribar al nostre municipi fugint de la guerra amb el seu cotxe particular. El seu germà, que treballa en una empresa de Bonmatí, va viatjar en avió fins a Romania i la va acompanyar tot el llarg trajecte fins aquí. L'empenyia la seguretat dels seus dos fills, raó per la qual va acabar fugint de la guerra, i va arribar a Bonmatí el 12 de març a la nit. Amb l'ajuda de la Mònica i en Felip, l'Ajuntament, Càritas i altres persones, el dia 13 es va instal·lar a la casa de l'Esplai de Sant Julià, on resideix amb el seu germà i els dos nens.

La Irina i el seu marit, en Manel, van tornar d'Ucraïna el 13 de març i es van instal·lar a casa del seu fill, resident a Bonmatí. Feia un temps que s'havien comprat un pis i des de feia uns mesos vivien a Poltava, al nord-est d'Ucraïna, d'on és originària la Irina. Però quan va començar la guerra, van decidir tornar a Catalunya.

La Irina, que parla molt bé el català i el castellà, a més de l'ucraïnès i el rus, ens ajuda en l'entrevista i amplia la informació amb les seves vivències i la seva visió del drama humà que els ha tocat viure. Actualment fa de treballadora social i traductora a l'Ajuntament de Girona.

Com era la ciutat on vivíeu abans de la guerra? Com és actualment?

Vivíem a la ciutat d'Odessa, que està situada a la costa del mar Negre. Era una ciutat meravellosa, cultural, universitària, turística, comercial i amb bones infraestructures de comunicació. Odessa, segons els seus habitants, és una perla vora el mar. Odessa té 1.010.537 habitants i és la tercera ciutat més gran d'Ucraïna. Una metròpoli dinàmica i plena de vida... Però avui és una ciutat molt canviada, molt diferent: amb locals d'oci tancats, carrers sense vida, plens de barricades. L'accés a la costa està prohibit, ja que està tot minat per l'exèrcit rus.

Com era la vostra vida allà? Quina feina fèieu?

Avui puc dir que la nostra vida era molt confortable. Nosaltres treballàvem, pagàvem la hipoteca, pujàvem els nostres fills, viatjàvem, somiàvem i fèiem plans de futur i ens agradava la nostra feina. Treballava al port amb el meu home, a la mateixa empresa: jo treballava al departament jurídic i ell,

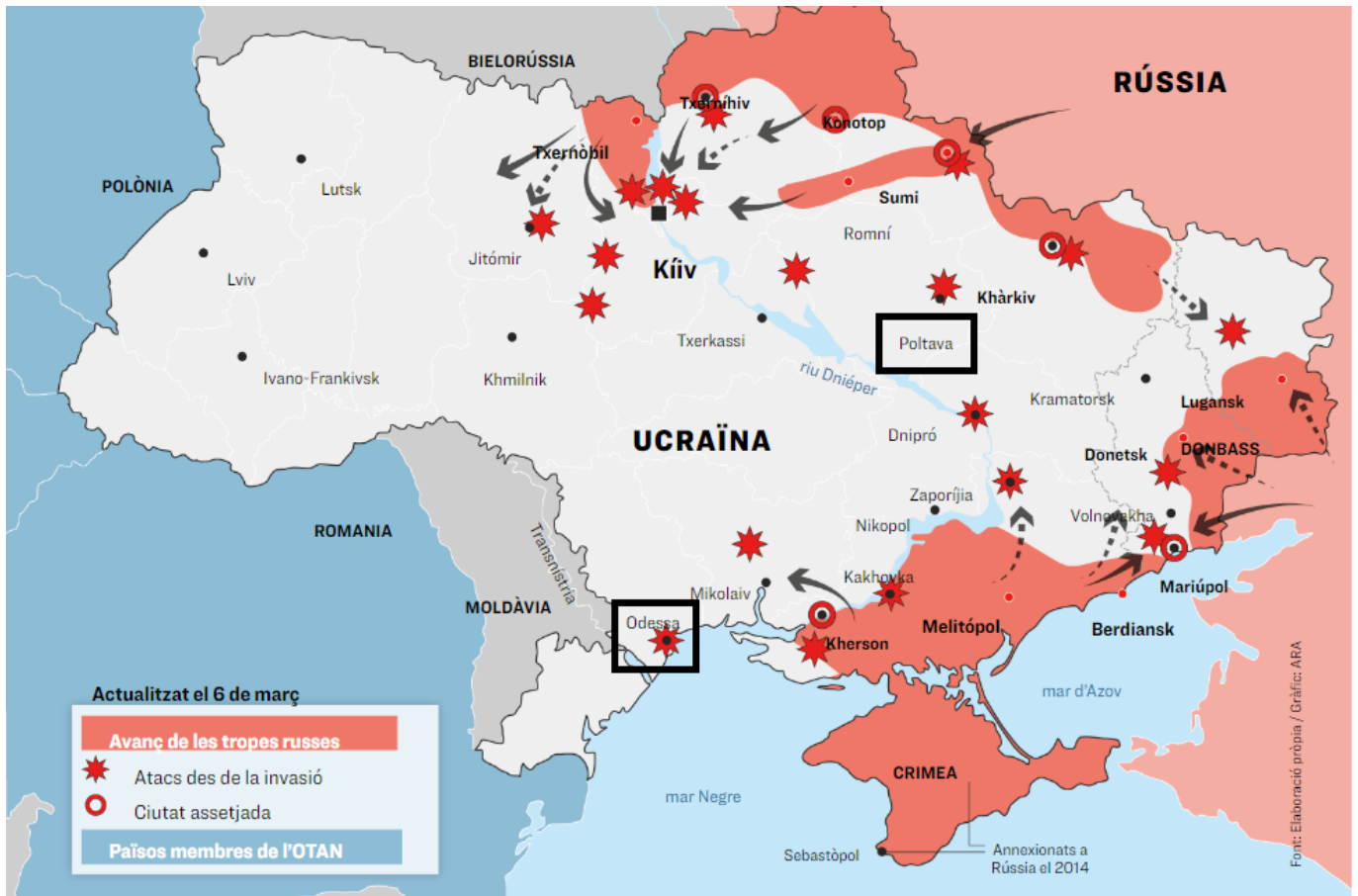
al departament de desenvolupament estratègic internacional d'administració dels ports marítims d'Ucraïna. A més jo estava millorant la meva qualificació com a advocada, acabant un màster. El meu marit està acabant els seus estudis fent el doctorat d'enginyeria civil marina a la universitat, ja que està relacionat amb la seva feina.

Fa mig any podíeu imaginar que esclataria la guerra a Ucraïna?

No, nosaltres fins a l'últim moment no ens ho podíem creure. El 24 de febrer va esclatar la guerra. Sentíem a parlar de la possibilitat, però mai vam arribar a pensar que en ple segle XXI hi podria haver una altra guerra a Europa. Era impensable...

Quina relació hi havia amb Rússia?

Podríem dir que fins al 2014 la relació era normal. Al començament del 2014 Rússia va ocupar la península de Crimea i va crear "les repúbliques independents" a l'est

La invasió russa sobre Ucraïna es va iniciar el 24 de febrer del 2022. El mapa correspon a la situació que hi havia poc més de 10 dies després, el 6 de març. Marcades amb un requadre negre, les ciutats de l'Anna (Odessa) i la Irina (Poltava).
 Font: https://www.ara.cat/internacional/ucraina-invasio-russia-5-marc-2022_6_4292685.html

d'Ucraïna. L'exèrcit rus volia demostrar a la gent que lluitaven pel "moviment per la independència", i van segrestar el govern legítim a Donetsk i Lugansk. Després de violentes batalles, des del 2014-2015 la guerra va passar a un estat de conflicte permanent. I finalment, el dia 24 de febrer passat, Rússia va envair Ucraïna dient que es tractava d'una "operació especial". Els nostres avis havien lluitat amb els russos en la Segona Guerra Mundial. Fins al 2014 nosaltres no teníem res contra Rússia, teníem bona relació, però pel que s'ha vist ells somiaven destruir-nos i quedar-se Ucraïna, el nostre passat i la nostra cultura.

Quan vàreu veure que el perill era immediat?

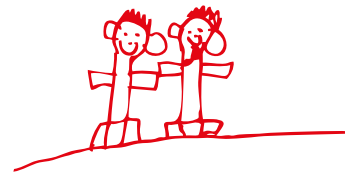
El mateix dia de la invasió vàrem despertar-nos amb les explosions i vàrem saber que havia començat la guerra. Rússia havia començat una guerra d'invasió a tot el territori ucraïnès. Primer van atacar amb míssils els objectius militars a tot Ucraïna. Quan vam sortir amb el meu home per comprar els aliments i medicaments necessaris, a un quilòmetre havien bombardejat un magatzem militar i amb l'ona explosiva havia tremolat el terra. Mai oblidaré el so dels míssils i l'explosió següent i tanta pols. No ens podíem creure el que estava passant.

La Irina afegeix:

Nosaltres no entenem per què Rússia té tanta enveja i vol tornar a tenir tot el territori que formava la Unió Soviètica. Ucraïna vivia tranquil·la i no tenia res contra Rússia fins que van començar els bombardejos. És el govern rus i la major part del país que estan a favor de la guerra, en part perquè la informació que reben està censurada i esbiaixada pel mateix govern.

La Irina, intentant buscar una explicació que ens ajudi a entendre millor com s'ha arribat a aquest punt, ens fa un resum de diferents fets anteriors que podrien ser l'inici del conflicte:

En les eleccions del 2004 havia guanyat el president democràtic Víktor Iúshenko, però les forces prorusses van manipular el resultat i van proclamar guanyador Víktor Ianukóvitx. El poble, quan es va adonar del frau electoral, es va manifestar fins a obligar a confirmar

el verdader guanyador, Víktor Iúshenko; tot això es coneix com a "Revolució Taronja". Iúshenko va ser president del 2004 al 2010. El 2010 Ianukóvitx va guanyar les eleccions amb el 52% dels vots amb l'ajuda de Rússia. El 2013 Ucraïna manifesta que vol entrar a la UE i a l'OTAN. El president Ianukóvitx, que sota pressions dels prorussos canvia la seva posició inicial a favor, va provocar manifestacions multitudinàries a Kíiv que van acabar amb trets amb més de 300 morts civils causats per les forces russes. El president Ianukóvitx va acabar fugint a Rússia. Hi va tornar a haver eleccions el 2014, perquè Ucraïna necessitava un president legítim i democràtic, i les va guanyar amb un 54% dels vots Poroixenko. El mes de març del 2014 Rússia, sense fer ús de les armes, s'annexiona la península de Crimea, situada entre el mar Negre i el mar d'Azov. A l'abril comença la guerra del Donbass entre les forces separatistes russes i el govern nacional que acaba convertint aquesta zona en una República annexionada al govern rus. I finalment, el 24 de febrer del 2022, Rússia envaeix Ucraïna dient que es tractava d'una "operació especial".

A partir del març, les ciutats al voltant de Kíiv, que eren noves, precioses, van ser terriblement castigades; els civils van patir horribles assassinats a sang freda, violacions de dones i infants i tota mena de barbaritats. No sabem quants morts hi ha realment perquè es cremen els cadàvers per fer-los desaparèixer, tant dels russos, per no reconèixer les seves veritables baixes, com dels ucraïnesos, per negar els fets consumats. Fins que no s'acabi tot no podrem saber amb exactitud les barbaritats que s'han comès.

Actualment, la majoria de la gent que viu en aquestes zones ocupades, des que han viscut l'ocupació, no volen els russos, ja que malviuen com a esclaus, els vençuts són utilitzats per l'exèrcit rus com a esquers per lluitar contra els ucraïnesos, roben nens, s'emporten els orfes a Rússia i molta gent acaba en camps de concentració.

Quina creieu que és la veritable raó de la invasió russa?

No ho sé, però la manera de governar amb la dictadura a Rússia, que no entenen la independència i la democràcia de l'estat ucraïnès... És difícil conviure amb un país al costat que té uns valors tan diferents...

La Irina afegeix una visió històrica sobre l'origen que explicaria les diferències culturals entre els russos i els ucraïnesos:

Putin ens vol agafar la terra, vol eliminar els ucraïnesos, la nostra història i la nostra cultura. Els ucraïnesos procedim d'una cultura molt antiga, d'on al segle VIII-IX va sorgir el poderós estat, que en la historiografia del segle XIX rep el nom de Rus de Kíiv.

En quin moment vàreu decidir marxar?

Ja des dels primers dies de la guerra no volíem que els nostres fills s'acostumessin a les explosions de míssils i que se'n anessin a dormir amb la por de saber si l'endemà es despertarien. Nosaltres no podíem donar-los seguretat a Ucraïna. Els meus pares viuen a la comarca de Zaporíjia, que ja va ser presa els primers dies de la invasió. Els pares del meu home viuen a la comarca de Rivne, a prop de la frontera amb Bielorússia, que també és un lloc perillós i tampoc podíem anar-hi. Primer vàrem anar a la frontera de Moldàvia, que era la més propera. Era molt difícil fer les maletes per agafar el més necessari, en aquell estat era impossible i marxàvem sense res. Ens vam passar la nit fent cua per passar la frontera i quan només ens faltaven uns quatre quilòmetres els russos varen començar els bombardejos i aleshores vàrem decidir tornar a casa. Durant els tres dies de guerra següents, vam seguir intentant-ho i vam aconseguir arribar a la zona dels Carpats d'Ucraïna, on vàrem allotjar-nos amb cinc famílies diferents. Érem acollits desinteressadament per famílies desconegudes, units per les desgràcies.

Quin dia vàreu arribar a Bonmatí?

Setze dies després de començar la guerra vàrem arribar a Bonmatí amb l'ajut del meu germà, que ens va venir a buscar a Romania i vàrem conduir dia i nit sense parar fins a arribar aquí. Li estic molt agraïda perquè ens ajuda i des de llavors ens dona suport moral i material per tirar endavant. Després de la jornada laboral i malgrat el cansament, sempre troba una estona per jugar amb els nens, que l'esperen amb molta il·lusió. Després d'un viatge de dos o tres dies, cansats i angoixats pels familiars que s'havien quedat a Ucraïna, vàrem arribar a Bonmatí, on ens varen acollir a casa seva una parella meravellosa, la Mònica i en Felip. Aquella nit de l'arribada era cap de setmana i aquesta parella va esperar-nos amb la taula parada per poder sopar i descansar. També varen oferir-nos roba i el més necessari. Per mi això no té preu, i un dia m'agradaria retornar-los aquesta hospitalitat.

Quines ajudes heu tingut? Us heu sentit ben acollits?

Estem molt agraïts a les autoritats locals, a l'alcalde i a la regidora de Benestar Social, per organitzar la nostra estada al

Foto familiar d'Anna Panchuk

municipi, per oferir-nos un habitatge. Vàrem sentir l'escalf de moltes persones per arreglar la vivenda que ens han facilitat. Després de 3 setmanes de guerra, per primera vegada ens sentíem acollits i fora de perill.

Com és el vostre dia a dia?

Estem coneixent la cultura i la vida quotidiana de Catalunya, i això ens allunya dels pensaments permanents sobre la guerra. Encara que la nostra terra està molt allunyada de Catalunya, ens sentim molt propers a vosaltres. Hi ha una certa barrera que dificulta la relació, que és la diferència de l'idioma, però gràcies a la comprensió i a la generositat de la gent se'm fa una mica més fàcil comprendre-ho tot. El meu fill gran, en Marc, al cap de poc d'arribar ja va començar a l'escola, gràcies a les gestions de les autoritats locals. Ja des dels primers dies s'ha sentit molt bé amb els nens i se sent feliç anant a l'escola i al casal. També és d'agrair la dedicació dels mestres i la seva professionalitat, i sentim una immensa gratitud per la seva dedicació. També estem molt agraïts a Càritas per la seva ajuda, que ens fan sentir que no hi ha fronteres que ens separin. D'altra banda, la Irina ens està ajudant a fer moltes gestions i és una gran ajuda per a nosaltres.

Com et sents havent hagut de deixar la família?

Quan era petita la meua àvia m'explicava vivències de la Segona Guerra Mundial, i em semblava que no hi podia haver res pitjor; ara ho sé per la meua pròpia experiència. En aquest període de temps he resat i plorat molt, però estic disposada a fer el que calgui perquè els meus fills puguin dormir tranquils i gaudir de la vida en un lloc segur. Cada dia em proposo un repte ambiciós, per suportar l'estrès i l'angoixa pels meus familiars, pels coneguts afusellats i penjats, per les infraestructures destrossades, i procuro conservar la força i la fe en un futur brillant i en pau. Al mateix temps el cap em dona voltes sobre què haig de fer, com haig de viure, on haig

La Irina amb en Manel , el seu marit

de viure, quant de temps els nens poden estar sense el seu pare... La vida sembla que se m'ha dividit en dues parts: abans de la guerra i després. Avui nosaltres valorem més les coses senzilles: la gent, una casa...

Quina informació us arriba del desenvolupament de la guerra i què en penseu?

Ara, com diuen els familiars i amics, la situació sens dubte ha empitjorat. En els territoris ocupats es nota l'augment de les armes i els soldats russos. Cada dia tenim pèrdues de soldats i de població civil. I el més trist de tot això és que perden la vida els nens innocents. Els russos ho destrossen tot sense pietat: la nació, les infraestructures i la cultura ucraïnesa. Tinc molta por pels meus familiars, amics i altra gent que no han pogut marxar del territori ocupat. Desitgem de tot cor que la nostra estimada mare Ucraïna sigui lliure i pròspera.

La Irina, que ha deixat la mare i la germana a Ucraïna, afegeix que tenen notícies dels seus familiars regularment, i que cada cop que senten que han llançat un míssil en un magatzem, en un edifici o en un hospital, això els deixa intranquils:

Constantment rebem notícies tristes de gent que coneixiem i han mort o desaparegut. Sempre patim pels que s'han quedat.

Confieu en el president Zelenski?

La Irina contesta amb tota seguretat:

Zelenski és el millor líder possible! Quan va guanyar les eleccions no ho teníem tan clar, però s'ha transformat i, veient com gestiona la guerra, creiem que ho fa molt

bé. És un bon comunicador, sap explicar al món el que passa, proper al poble i un gran estrateg. Ell dirigeix el país, ho supervisa i controla tot sobre el terreny però confia i deixa als militars la feina bèl·lica, les estratègies, que en saben més. Ell fa política, busca aliats, ajudes estrangeres, suports, i ho fa molt bé. Rússia té agents infiltrats a Ucraïna i es pensaven que els russos entrarien sense resistència i desfilarien per l'avinguda principal de Kíiv, però no ha estat així, s'han trobat que els ucraïnesos defensen la seva terra amb totes les seves forces, tothom està disposat a lluitar pel seu país, fins i tot molta gent que havia marxat a altres països han tornat per ajudar. Rússia no té ni les armes ni l'exèrcit tan ben preparats com es pensava. Només tenen moltes bombes que tiren per tot el país, però de lluitar sobre el terreny, no lluiten. Creien que amb dos dies haurien acabat i no ha estat així.

Quina previsió hi ha de com acabarà la guerra?

Realment és molt difícil d'imaginar, però Ucraïna i el poble ucraïnès, la cultura ucraïnesa, no podran continuar existint sense la nostra victòria.

La Irina admet:

Estem desesperats, però creiem que més tard o més aviat tot tornarà al seu lloc. No ens queda res més: o vèncer o desaparèixer. Nosaltres no tenim por, estem convençuts que guanyarem, confiem molt en les nostres forces, i tot tornarà a ser d'Ucraïna. Comptem amb l'ajut exterior dels EUA, d'Europa, per aconseguir la victòria. La gent allà està convençuda que tot tornarà a ser com abans.

Com estan els vostres familiars? Teniu notícies d'ells?

Amb el meu marit hi parlo cada dia, i estic ben informada del transcurs de la guerra. L'enyorança em fa somiar els meus desitjos, "la llum desfà la foscor"... Somio que la guerra ja

s'ha acabat, que ha arribat la pau i la tranquil·litat. Somio que Ucraïna ha repetit l'experiència de Corea de Sud, que després de viure una guerra horrible ha donat llum a un miracle econòmic, que ara és un país d'alta tecnologia i de gran riquesa. Somio que els meus familiars sobreviuen, estan bé, tenen salut i els tinc al meu costat. Vull participar en la reconstrucció d'Ucraïna i amb molta gratitud esperar que els meus nous amics de Catalunya em puguin venir a veure a Ucraïna.

La Irina parla sovint amb la seva germana, però amb la seva mare, que viu a 50 km de Poltava, no tant, ja que té dificultats amb el telèfon:

Fa poc van tirar un míssil en un magatzem de blat molt a prop de casa de la meua mare i no sabia a qui trucar per saber si estava bé... És una desesperació.

Hi ha alguna possibilitat de retrobar-te aquí amb el teu marit?

Ara és impossible, perquè ell ha de fer serveis militars, si fos necessari, i no pot sortir del país.

Vols afegir alguna cosa?

Sempre tindrem Catalunya als nostres cors. Voldria retornar l'hospitalitat rebuda convidant la gent que m'ha ajudat a casa meua i penso que seria molt bonic poder tornar a aquí per vacances.

A mi també m'agradaria acabar l'entrevista agraint a l'Anna el seu testimoni i a la Irina la seva col·laboració com a traductora, i també el seu testimoni directe i els seus aclariments.

Rosa Taberner Bosch

Ha passat...

L'Iker González Megías, de Bonmatí, s'ha estrenat aquesta temporada en una competició estatal de gimnàstica artística. El 20 de juliol passat va participar a Pamplona en el Campionat d'Espanya Individual, de Clubs i Autonomies i Nacional Base Masculí de Gimnàstica Artística, en la categoria dels més petits, Base 1, i va aconseguir una meritòria 4a posició en la classificació general. En les classificacions per aparells, es va endur una medalla d'or en terra i en paral·leles i una de bronze en anelles.

Anteriorment, el 9 de juliol, l'Iker va participar en la final del Campionat de la Copa Catalunya de Base 1, celebrat a Vic, i va aconseguir pujar a la primera posició del podi guanyant la medalla d'or en l'all-round. Per aparells va obtenir 4 medalles d'or (en terra, cavall amb arcs, parel·leles i barra fixa), 1 de plata (salt) i 1 de bronze (anelles).

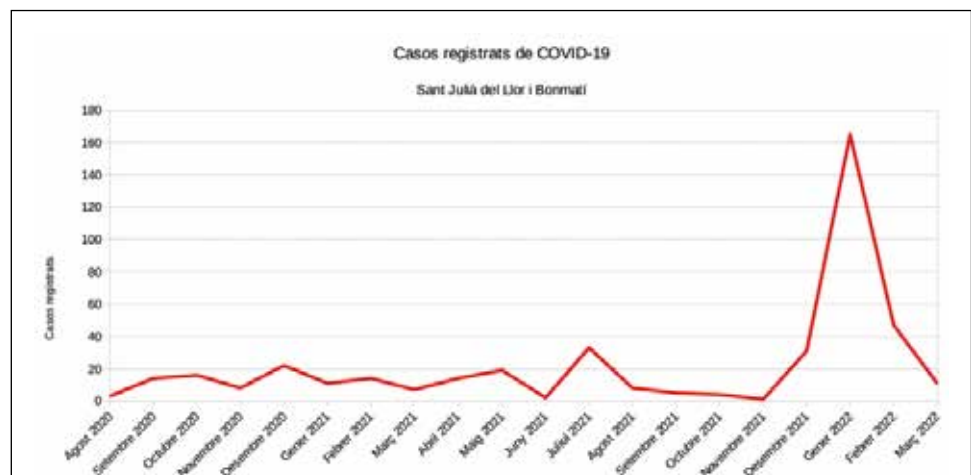
Desitgem a l'Iker, que s'està formant al Salt Gimnàstic Club, que segueixi amb molta força i molts èxits!

No tot és Camí de Sant Jaume... Aquest estiu han fet estada a l'alberg de Bonmatí pelegrins dels Estats Units que segueixen el "rastre" de sant Domènec i de l'orde dels Predicadors (dominics). Començant pel Monestir de Santo Domingo de Guzmán, a Caleruega (Burgos), on va néixer el sant, els pelegrins tenien com a objectiu arribar a Tolosa de Llenguadoc, on es va fundar l'orde dels dominics. En el moment de sortir de Bonmatí tenien com a propòsit fer parada a Girona i visitar, és clar, el convent de Sant Domènec...

El Departament de Salut va establir que a partir del 28 de març es passava a la "fase postaguda" de la pandèmia de covid-19. Això implicava, entre altres coses, que els aïllaments i les quarantenes quedaven limitats a entorns molt concrets. Paral·lelament, l'Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS) va deixar de publicar els nombres de casos positius per municipis. I és per això que en el gràfic següent només consten els casos registrats fins al 25 de març del 2022 (435 en total, acumulats des del març del 2020).

Mes	Nombre de casos
Agost 2020	3
Setembre 2020	14
Octubre 2020	16
Novembre 2020	8
Desembre 2020	22
Gener 2021	11
Febrer 2021	14
Març 2021	7
Abril 2021	14
Maig 2021	19
Juny 2021	2
Juliol 2021	33
Agost 2021	8
Setembre 2021	5
Octubre 2021	4
Novembre 2021	1
Desembre 2021	31
Gener 2022	165
Febrer 2022	47
Març 2022	11

Ha passat...

El dia 11 de setembre del 2022 va fer exactament 50 anys que es van obrir per primer cop les aules de l'escola Sant Jordi (abans, "Narciso Junquera"). Per celebrar aquesta efemèride, el dissabte 10 de setembre es va dur a terme una jornada de portes obertes i un acte d'homenatge a l'escola, seguits d'un sopar i ball al pavelló municipal.

Les persones que van passar pel centre van poder veure fotografies (en total, més de 4.000) i vídeos de la vida escolar de tot aquest temps projectats a les diferents aules. A les 7 de la tarda es va dur a terme un acte d'homenatge als exdirectors i directores de l'escola, així com a totes les persones que han ocupat la presidència de l'APA/AMPA i exalcaldes, i també es va fer un reconeixement a la Roser Soler, per tots els anys que va estar a la cuina, i a la Dolors Bartrina, com a mestra que ha estat més temps a l'escola. En acabat, es va desplegar una pancarta amb la imatge commemorativa del cinquantenari, creada a partir dels números "50" dibuixats pels alumnes de l'escola, i els assistents a l'acte també van rebre com a obsequi una xapa amb els dissenys creats per l'alumnat.

A partir de les 8 del vespre es va servir el sopar organitzat per l'AFA, al pavelló municipal, i a les 10 va començar l'actuació del grup Yo Suspendí EGB, que va oferir versions ballables dels anys 70, 80 i 90 i algunes dels inicis del 2000.

AGRAÏMENTS

La projecció de fotografies i vídeos es va poder dur a terme gràcies al fons fotogràfic de l'escola i a les aportacions de particulars:

Adam Domènech Serra - Anna Serrat Graboleda - Eva Serinyà Suy - Família Aranega-Capdevila - Família Blanch-Figaroia
 Família Boada-Coll - Família Casabó-Garangou - Família Casacuberta-Puig - Família Costa-Rosell
 Família Domínguez-Gispert - Família Ferrer-Picard - Família Garcia-Nadal - Família Martínez-Casadevall
 Família Molas-Salce - Família Peracaula-Puigdemont - Família Pol-Busquets - Família Quer-Canaleta
 Família Roura-Nadal - Família Roura-Torrent - Família Simon-Bartrina - Família Taberner-Claparols
 Família Vernis-Torrent - Família Vicente-Ribas - Família Viñas-Soler - Gemma Badosa Comas - Joan Fontané Marcos
 Laia Martí Font - Palmira Casas Bertran - Raquel Salavedra Pujol - Xavier Ribas Surroca

Moltes gràcies també a totes les persones que van ajudar a posar data a les fotografies.

Sílvia Pérez, actual directora

Cristina Ortuño, actual presidenta de l'AFA

Josep Guitart

Salvador Gázquez

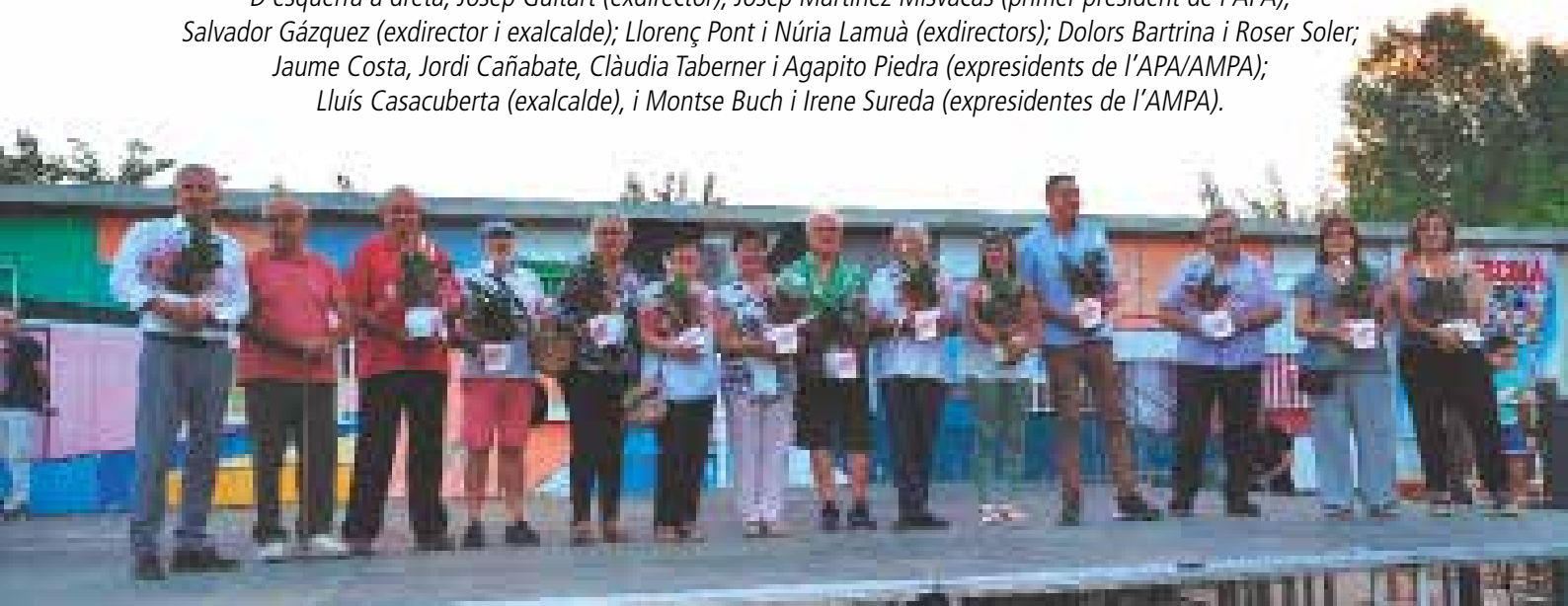

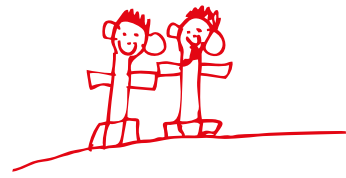
Llorenç Pont

Núria Lamuà

D'esquerra a dreta, Josep Guitart (exdirector); Josep Martínez Misvacas (primer president de l'APA); Salvador Gázquez (exdirector i exalcalde); Llorenç Pont i Núria Lamuà (exdirectors); Dolors Bartrina i Roser Soler; Jaume Costa, Jordi Cañabate, Clàudia Taberner i Agapito Piedra (expresidents de l'APA/AMPA); Lluís Casacuberta (exalcalde), i Montse Buch i Irene Sureda (expresidentes de l'AMPA).

L'escola fa 50 anys

L'AGRUPACIÓ DELS CENTRES DE CONSTANTINS, VILANNA, LA COLÒNIA I SANT JULIÀ

L'11 de setembre del 1972, ja fa 50 anys, es va estrenar a Bonmatí el centre escolar que, en principi, aglutinava les escoles unitàries de Constantins, Vilanna, Sant Julià del Llor i les dues de la Colònia. Aquesta agrupació, però, no va ser consumada plenament fins uns mesos més tard, el gener del 1973, ja que l'alumnat de Sant Julià no s'hi va afegir fins llavors. Josep Guitart Serrat, el primer director de la nova escola, va resumir en un treball el procés de constitució i consolidació d'aquesta nova agrupació escolar. D'aquest document, presentat per Guitart al Curs d'Aptitud Pedagògica (CAP) que va realitzar el 1976 i titulat *Concentracions escolares. Un caso concreto: Bonmatí (1972-76)*, tot seguit us n'ofereim un extracte, traduït de l'original en castellà.

La localitat de Bonmatí forma part del terme municipal d'Amer. Està situada al marge esquerre del riu Ter a uns catorze kilòmetres de Girona. [...]

Exceptuant les lògiques etapes conflictives derivades de la guerra civil i alguns períodes de depressió econòmica, podem dir que el seu assentament poblacional s'ha caracteritzat per una gran estabilitat a l'empara de les indústries tèxtils cotoneres allà establertes. En l'actualitat veiem com s'han modernitzat i ampliat, amb la consegüent demanda de nous llocs de treball, al mateix temps que altres noves indústries s'han aixecat als voltants, amb la qual cosa no és aventurat suposar una etapa de creixement sense més complicacions. Conseqüència d'aquesta industrialització ha estat el gran impuls adquirit en l'última dècada per la construcció de nous habitatges a l'empara d'un Patronat Local de l'Habitatge,

que ja ha construït fins ara més de cent seixanta habitatges de protecció oficial.

Si bé és cert que aquests nous habitatges han estat ocupats majoritàriament per habitants de la mateixa localitat, que han vist millorar d'aquesta manera les seves condicions de vida, en altres casos hem vist com gent d'altres poblacions, sobretot de nuclis rurals veïns, ha vingut a establir-se aquí. La població, suposem, deu ser en el moment actual d'uns vuit-cents habitants.

La preocupació de les autoritats locals per fer les coses bé, els va portar a dotar el nucli nou d'aquelles infraestructures bàsiques que li eren consubstancials, com ara església, instal·lacions esportives, xarxes viàries, centres de reunió i, per descomptat, escoles noves. Aquest serà el punt a

D'esquerra a dreta, les antigues escoles de Sant Julià, Vilanna i Constantins.

Font: Arxiu Benet Valentí / Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

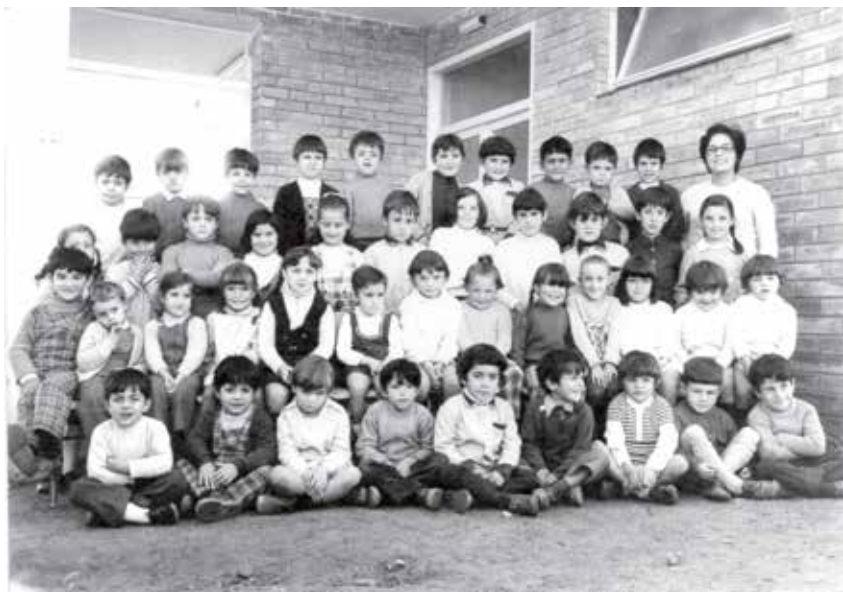

Foto de l'escola de Bonmatí datada el 17 de febrer del 1973.
Font: Arxiu Benet Valentí / Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

què ens referirem a continuació. En honor a la veritat, la idea d'unes noves escoles no va sorgir únicament de les citades autoritats, ja que el Ministeri d'Educació i Ciència havia manifestat el seu interès en el tema. Són uns quants els informes de visites d'inspecció a les escoles llavors existents a Bonmatí i comarca que parlen de la necessitat de solucionar el problema creat per una excessiva proliferació d'unitàries mal dotades i situades en un curt radi. Sense ànim de ser exhaustius, citarem el que va realitzar l'inspector de zona a propòsit d'una visita a l'escola unitària de nens de Bonmatí el 1963: "...es demostra concretament tot això en l'estat d'abandonament en què es troba l'edifici escolar. Aquesta inspecció demanarà a l'Ajuntament d'Amer que estudiï la possibilitat de solucionar aquest problema." El mateix inspector, en visita ordinària a l'escola unitària mixta de Constantins, el novembre del 1967, que més endavant es concentrarà a Bonmatí, diu en el seu informe que "... la matrícula segueix sent molt escassa (10 alumnes en edat escolar), fet que fa aconsellable la concentració d'aquesta escola en un centre escolar de caràcter comarcal la construcció del qual està prevista a Bonmatí".

Envolten la població de Bonmatí una sèrie de nuclis rurals pertanyents a diferents municipis que en els últims anys han vist disminuir la seva població a conseqüència de l'inexorable transvasament camp-ciutat, explicable entre altres raons per

la impossibilitat de fer productives explotacions de mida reduïda i per la considerable quantitat de llocs de treball oferts per les indústries pròximes. En aquest cas concret no creiem que la concentració escolar hagi estat factor important de l'abandonament. Un d'aquests nuclis és Sant Julià del Llor, situat a menys de tres km, agregat del Municipi d'Amer que disposa de menys de dos-cents habitants i amb una escola que tenia, el curs immediat a la seva integració a Bonmatí, 14 escolars i 2 pàrvuls. Un altre és Constantins, del qual ja hem parlat, i que pertany al Municipi de Sant Gregori. La seva població està dispersa en masies, moltes de les quals han vist tancar les seves portes en l'última dècada. El seu centre es troba a menys de tres km de Bonmatí. Vilanna és un districte dependent del Municipi de Bescanó. La seva població es troba igualment dispersa en un radi bastant considerable. Disposava d'una unitària mixta situada a poc més d'un km de l'escola comarcal de Bonmatí. En el moment de la seva integració tenia 15 alumnes en edat escolar. A propòsit d'aquesta localitat cal dir que des d'abans de la seva integració a Bonmatí hi havia funcionant un servei de transport escolar que recollia alumnes d'un sector de Vilanna i els portava a Bescanó. Això ha presentat alguns problemes en el moment de l'adscripció degut a disparitat de criteris entre el Ministeri i el Municipi. La solució donada al problema ha consistit en mantenir el transport escolar que ja existia en direcció a les escoles de Bescanó, i crear un

A l'inici del curs 1972-73, l'alumnat i la mestra de Sant Julià encara no s'havien incorporat al centre de Bonmatí. És per això que, al començament, els cursos van quedar repartits entre tres mestres:
Foto de dalt: Tàrsila Marcos (17 alumnes de preescolar, 19 de 1r d'EGB i 10 de 2n).

Foto del mig: Catalina Parra (13 alumnes de 3r i 14 de 4t).

Foto de baix: Josep Guitart (15 alumnes de 5è, 16 de 6è, 8 de 7è i 4 de 8è).

itinerari nou en direcció a la Comarcal de Bonmatí i que cobreix el sector més allunyat de Bescanó i, per tant, més immediat a Bonmatí. Aquesta solució reconeix el fet que Bonmatí reuneix la característica de ser centre natural de la zona, com ho és també des del punt de vista eclesiàstic, ja que la parròquia de Bonmatí té dins dels seus límits el citat sector.

Direm també que Bonmatí disposava anteriorment a la concentració de dues escoles unitàries: una de nens, amb 38 alumnes, i una altra de nenes, amb 22 alumnes i tres pàrvuls.

Feta la composició de lloc, indispensable per conèixer les raons de la concentració, hem de dir que la seva realització va contribuir de manera singular al fort impuls donat en la dècada dels seixanta a les construccions escolars i, entre elles, les que suposaven concentració i consegüent supressió d'unitàries.

El setembre del 1972 va començar a funcionar l'Escola Comarcal de Bonmatí, dotada de quatre aules i amb capacitat per a 160 escolars. L'edifici comprenia, a més 4 habitatges per a mestres, enorme pati de jocs amb instal·lacions esportives, cuina i menjador per a 100 escolars en un sol torn. Encara que molts dels problemes que es van presentar al principi han quedat ja solucionats, considerem interessant fer-ne un breu repàs encara que sigui a nivell d'anecdota.

Així hem de dir que en un principi les aules no tenien la corresponent dotació de material. Es va haver de traslladar el mobiliari ja vell de les escoles suprimides. Edifici nou i material obsolet feien un efecte deplorable. Actualment comptem amb material nou de forma i disseny molt més adequats. No hi ha dubte que mobiliari nou i aules ben concebudes són condicionants primordials per a una bona escolarització. L'Ajuntament d'Amer, a més d'atendre les seves obligacions quant a manteniment dels serveis de neteja i calefacció, va haver de fer-se càrrec d'una sèrie de despeses que ben segur no entraven en els seus plans. Així va passar amb la reforma inicial del sistema de calefacció, previst en principi per a llenya i que es va haver de preparar per funcionar amb petroli. Tampoc estaven previstos en el projecte les pissarres de les aules i la il·luminació artificial, penjadors ni persianes. Es va haver de reformar la cuina des d'un principi. Estava concebuda per atendre les necessitats d'una sola família. Es va haver de dotar-la d'un espaiòs rebost, instal·lació exterior per a subministrament de gas propà, extractor potent de vapors, calefactor d'aigua. A càrrec del ministeri va córrer la cuina, armari calent, fregidora i menatge. Amb els fons de què disposa el menjador s'han pogut adquirir amb el temps nous estris i aparells, com per exemple taules de cuina, dispositius contraincendis i nevera de tipus industrial.

No eren aquestes les úniques preocupacions. El transport dels nens des de Sant Julià es veia dificultat per la pèssima carretera que unia les dues poblacions i pel fet que l'Estat no havia previst cap quantitat per al servei de transport. A més va caldre vèncer l'oposició d'alguns pares que no veien amb gran interès el trasllat dels seus fills a Bonmatí. La Inspecció del Ministeri va haver de forçar la situació per aconseguir els seus propòsits. Així, en l'informe de visita d'inspecció a l'escola de Sant Julià el desembre de 1972 (l'escola comarcal de Bonmatí havia començat a funcionar tres mesos abans), es deia: "Donat que l'estat de la carretera de Sant Julià a Bonmatí fa inviable i, en tot cas, perillosa la implantació del transport escolar, els esmentats alumnes s'internaran a l'Escola Llar d'Olot (la seva mestra s'adscriurà provisionalment a la Comarcal de Bonmatí). Tot això des del pròxim dia 9 de gener de 1973, acabades les vacances nadalenques." Aquest informe va causar el natural enrenou entre la població, i va motivar que al cap de pocs dies la gran majoria dels pares inscrivissin els seus fills a les escoles de Bonmatí, urgint al mateix temps les autoritats municipals perquè es millorés el ferm de la carretera i se sufragués per l'Ajuntament el transport mentre no se'n fes càrrec l'Estat. Es va arribar a una solució per a aquests punts i d'aquesta manera la integració va ser un fet des del gener. El curs següent, l'Estat es va fer càrrec del transport.

El transport d'alumnes entre Sant Julià i Bonmatí es va realitzar durant una temporada amb aquest Nissan Patrol que conduïa en Carles Reus, de ca l'Artau. La família, encara avui dia, conserva el vehicle en perfecte estat i l'engega cada setmana!

Incloem a continuació una relació d'alumnes que van anar al centre utilitzant els serveis de transport escolar, de totes les localitats concentrades.

Curs 1973-74 – 50 alumnes

Curs 1974-75 – 50 alumnes

Curs 1975-76 – 45 alumnes

La matrícula del Centre des que està en funcionament i en els seus nivells de preescolar i d'Educació General Bàsica, és la següent:

Curs 1972-73 – Preescolar 19 – E.G.B. 114 – Total 133

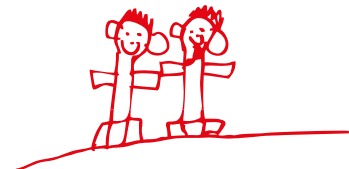
Curs 1973-74 – Preescolar 25 – E.G.B. 113 – Total 138

Curs 1974-75 – Preescolar 28 – E.G.B. 107 – Total 135

Curs 1975-76 – Preescolar 28 – E.G.B. 93 – Total 121

El curs 1975-76 advertim una caiguda de la població escolar de nivell E.G.B. que té la seva explicació en el fet que per primera vegada es concedia el títol de Graduat Escolar i per això hi va haver alumnes que van retardar un any més la seva escolaritat per poder aconseguir-lo.

D'altra banda, la supressió dels primers cursos del Batxillerat Elemental (Pla antic) va ser la causa que un grup d'alumnes que cursaven aquests estudis els abandonessin perquè van quedar amb assignatures pendents i van engrossir la matrícula del Centre el 72-73 i el 73-74. Així, veiem com el curs 74-75 van finalitzar els seus estudis 18 alumnes, bastant més del que seria normal. Altres baixes obeeixen al desig d'alguns pares de portar els seus fills a centres privats de la capital, per unes raons o altres, però s'ha d'admetre el fenomen com a normal, ja que ni és d'ara ni és privatiu de la localitat.

A part del fet que la concentració escolar no ha resultat d'una vegada tots els problemes i les necessitats que presenta l'ensenyament en el nostre temps i que, per consegüent, hi ha molt camí per recórrer, s'ha de convenir que el que s'ha realitzat és de summa importància.

I això és tot per ara. Són coneguts els casos de concentracions d'escoles que no han donat els fruits desitjats per unes raons o altres. Aquest no és el cas. Al cap de quatre anys de funcionament podríem dir que s'han consolidat les raons

El curs 1974-75 el claustre constava de 4 mestres: Maria Vall-llovera (amb 29 alumnes de preescolar i 12 de 1r d'EGB; a dalt), Catalina Parra (amb 14 alumnes de 2n i 19 de 3r; a sota),

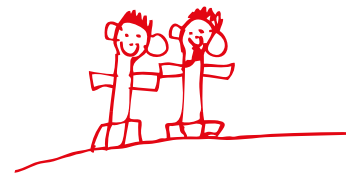

Parafraçant el text de Josep Guitart, podem assegurar que al cap de 50 anys continuen consolidades les bases d'aquella concentració escolar. I aquest setembre l'escola de Bonmatí celebra el seu cinquantenari no només fent una ullada enrere, posant en relleu el camí fet fins ara, sinó també mirant endavant, tenint a l'horitzó un edifici de nova construcció que esperem que aviat sigui una realitat.

Tàrsila Marcos (amb 11 alumnes de 4t, 10 de 5è i 15 de 6è; en aquesta pàgina, a dalt) i Josep Guitart (amb 16 alumnes de 7è i 11 de 8è; a sota).

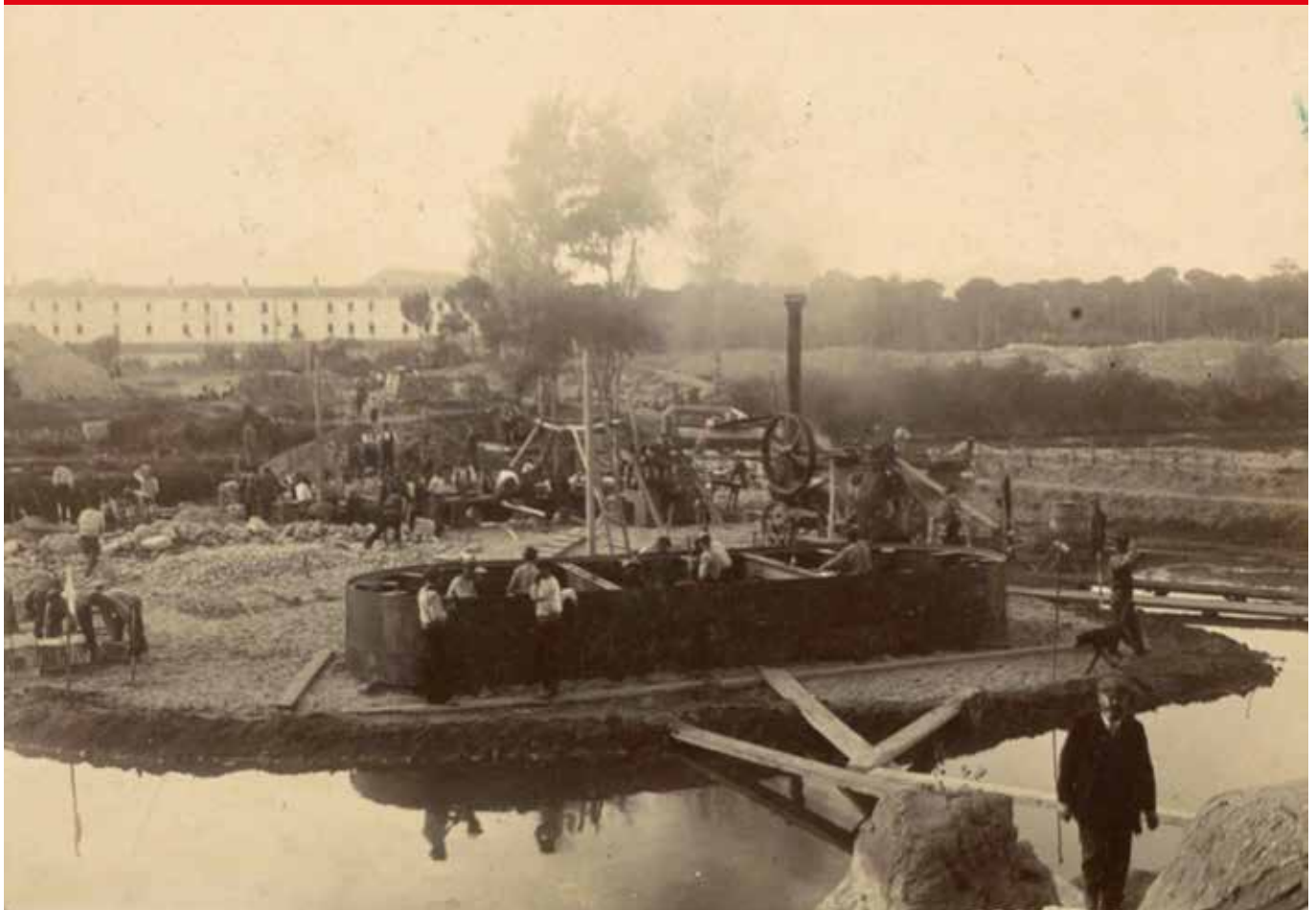

La reconstrucció del pont de Bonmatí després de la Guerra

L'any 2021 va fer 80 anys que es varen acabar de reparar els danys causats al pont per l'aiguat del 1940. Un pont que havia quedat destruït a principis del 1939 durant la retirada republicana i que va ser reconstruït amb mà d'obra forçada, els anomenats Batallons de Treballadors.

En aquest article es vol fer un repàs de la història d'aquest nostre pont tot parlant també d'aquests Batallons de Treballadors que el van reconstruir i reparar després de la guerra.

La construcció del pont en una imatge datada el 22 d'octubre del 1904. En primer terme, mirant a la càmera, probablement Manuel Bonmatí de Cendra. Al revers de la fotografia hi diu: "Carretera de Riudellots de la + que va a S. Martín de Llémna. Trozo 3°. Puente sobre el río Ter en Bonmatí". Font: Col·lecció Ajuntament de Girona / CRDI

EL PONT

La construcció d'un pont entre Bonmatí i Vilanna va ser unes de les exigències que es van posar a Manuel Bonmatí

de Cendra per tal de poder edificar la Colònia. El riu era una barrera que separava i aïllava el nucli projectat de

la carretera principal i de la via del tren que en aquells moments s'estava construint.

En un primer moment, aquesta exigència es va resoldre bastint un pont de fusta, que es va emportar una riuada el 1902.

El puente se proyecta de madera con siete tramos, siendo de 13m50 la luz de los tres tramos centrales y de 10m75 la de cada uno de los cuatro tramos extremos; el ancho del puente es de 2m15 entre barandillas, proyectándose establecer sobre el mismo una via portátil Decanville; el tablero del puente se sitúa a una altura de 5m50 sobre el lecho del río. Los tramos se apoyan sobre palizadas de madera, sostenidas por pilotes empotrados en el lecho del río que se regularizará y reforzará con un zampeado de hormigón de 1 m00 de espeso. (La Lucha, 16/12/1897).

El 1904 va sortir a subhasta la construcció d'un pont d'obra per substituir el que havia quedar destruït el 1902 (mentrestant se suposa que es devia bastir una passarel·la de fusta o bé es devia utilitzar la barca de llibant que unia les ribes de Vilanna i Bonmatí).

En quedar la subhasta deserta, Manuel Bonmatí (voluntàriament o per força) es va acabar fent càrrec de la construcció.

El pont, tal com es va conèixer fins que va quedar destruït el 1939, va ser inaugurat per la festa major del 1906, amb un cost estimat d'unes 100.000 pessetes (600 euros) de l'època.

S'ha celebrat la festa major d'aquesta colònia ab més esplendor que may. La concurrència de forasters ha sigut extraordinaria y les festes religioses han revestit excepcional importància ab motiu de benehirse el pont, dos carrers, y una fàbrica. (El Tradicionalista, 10/06/1906).

LA DESTRUCCIÓ AL FINAL DE LA GUERRA

Amb la caiguda del front de l'Ebre, l'accés a Catalunya de les tropes franquistes es va precipitar i el dia 4 de febrer de 1939 les tropes republicanes es trobaven en retirada en diferents indrets de Catalunya i alguns eren a les portes de Bonmatí amb les tropes franquistes al seu darrere.

L'arma que tenien per endarrerir aquest avanç era la voladura de ponts, i així va ser com el 4 de febrer del 1939, sota el comandament d'Enrique Líster, el pont de Bonmatí es va fer esclatar juntament amb els del Pasteral, el d'en Roura i el d'Anglès.

Per portar a terme l'explosió es varen fer un total de 24 forats al llarg del pont, d'una mida de 80x80x80 cm, que es varen omplir de dinamita.

Amb aquesta voladura es volia dificultar l'avançament de l'exèrcit franquista i facilitar la retirada dels republicans. Les tropes franquistes, doncs, no van poder travessar el riu pel pont però, en canvi, sí que ho van fer per un indret a l'altura de Sant de Julià i, així, van aconseguir entrar a la colònia per can Bonmatí i van deixar al seu pas tot un reguitzell de morts tant d'un bàndol com de l'altre, entre ells dues persones de Bonmatí¹.

Aspecte de pont després de la seva destrucció.

¹ Vegeu l'article sobre la Batalla de Bonmatí a <http://historia.stjuliabonmati.cat/history/la-batalla-de-bonmati-en-la-guerra-civil-espanyola>

LA RECONSTRUCCIÓ

Pas provisional fins al maig del 1940. Font: Arxiu Benet Valentí / Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

La reconstrucció del pont després de la guerra la varen portar a terme dues unitats del Batalló de Treballadors 115 entre el febrer i el mes de maig de l'any 1940.

Mentrestant, es va bastir una passarel·la provisional per poder travessar el riu a l'altura de l'antic camp de futbol.

Els Batallons de Treballadors eren unitats disciplinàries militaritzades on es feien treballs forçats. A aquestes unitats hi anaven a parar els presoners que pels seus antecedents havien estat classificats com a hostils al Movimiento. Aquests batallons es van crear l'any 1937 i es van mantenir fins al juliol del 1940, quan varen ser substituïts per Batallons Disciplinaris de Soldats Treballadors (BDT) ².

En un reglament de règim intern aprovat per Franco el 23 de desembre de 1938 es diu: *"Los Batallones de Trabajadores tendrán como principales objetivos: La compensación de la carga originada por la sustentación de los prisioneros, la de contribuir a la reparación de los daños y destrozos perpetrados por las hordas marxistas y la de conseguir la corrección del prisionero."*

La idea de l'exèrcit guanyador era que qui havia produït les destruccions i els desperfectes els havia de reparar, i per fer-ho va utilitzar una mà d'obra forçada i obligada a

treballar per redimir les penes, en unes condicions gairebé deplorables. Aquestes pèssimes condicions també servien, segons el bàndol guanyador, com a instrument per a la reeducació.

Batallons de treballadors a Catalunya el febrer del 1940

Núm. batalló	Residència Plana Major
11	Figueres (Girona)
12	Sant Joan de les Abadesses (Girona)
50	Ponts (Lleida)
63	Camprodon (Girona)
66	El Prat de Llobregat (Barcelona)
68	Torelló (Barcelona)
78	Girona
110	Gandesa (Tarragona)
115	Bonmatí (Girona)
121	Reus (Tarragona)
122	Manresa (Barcelona)
124	Palau-savardera (Girona)
125	Manresa (Barcelona)
134	Martorell (Barcelona)
136	Sant Vicenç de Castellet (Barcelona)
140	Barcelona
147	Manresa (Barcelona)
150	El Prat de Llobregat (Barcelona)
156	L'Arboç (Tarragona)
162	Pontmajor (Girona)
163	Xerta (Tarragona)
164	Montcada (Barcelona)
177	Vilafranca del Penedès (Barcelona)
178	Seròs (Lleida)

Font: elaboració pròpia a partir d'AIMP.

² Camps de Concentració i Unitats Disciplinàries de Treballadors a l'Espanya de Franco - Treball de Recerca de Tercer Cicle de Doctorat de Jordi Barriuso Babot

La primera notícia que coneixem del batalló destinat a Bonmatí la va publicar el diari El Pirineo el dia 28 de febrer, amb motiu de la primera "Festa de l'Alliberament".

El día 6 del actual, celebróse en Bonmatí el primer aniversario de su feliz liberación por el Invicto Ejército Español.

Toda la colonia apareció engalanada con profusión de banderas y colgaduras, desde las primeras horas de la mañana.

A las diez, se cantó un solemnísimos oficio, que dijo el Rdo. Cura Párroco de la localidad, y al que asistieron todas las Autoridades y Jerarquías Locales. A la salida del Santo Sacrificio, las Autoridades y Jerarquías en todo el pueblo dirigieron al campo de fútbol en donde se concentraron las Organizaciones de la Falange Española Tradicionalista y de las J.O.N.S. que fueron revistas. Desde la tribuna, colocada al efecto, el Jefe Local de F.E.T. camarada Sala, leyó el Parte de Guerra correspondiente a la liberación de Bonmatí, dirigiendo acto seguido la palabra a la multitud.

A continuación, dirigió también la palabra a los presentes el Alcalde.

Se bendijo la bandera que fue regalada al Batallón de Trabajadores núm. 115, y el Comandante Jefe del Batallón citado, hizo uso de la palabra para expresar el agradecimiento de los que recibían la enseña de España, que siempre guardarán con celo y jamás osarán ofender antes bien morir por ella, porque simboliza a España. Terminado el discurso del Jefe del Batallón, empezó el desfile, que resultó muy brillante.

Después, en la Plaza, se tocaron unas sardanas, y por la tarde se disputó un partido de fútbol entre el equipo local y el del Sindicato Español Universitario de Gerona.

Ja només el to en què està escrit el text dona una idea de la repressió d'aquells moments, tant en les paraules com en les formes. Una repressió que el Batalló de Treballadors 115 estava vivint en la seva pròpia pell, veient-se obligats a una desfílada que per a molts d'ells devia de ser humiliant.

Oriol Dueñas Iturbe, a l'article "Els danys de guerra al Baix Empordà. La reconstrucció del Pont de Torroella de Montgrí", ens parla de les condicions de vida en la reconstrucció del pont torroellenc que no devien ser gaire diferents de les que varen patir els que varen estar fent el de Bonmatí:

La vida dels presoners que construïren el pont fou molt dura. La manca de condicions higièniques, la repressió, la gana i la duresa del treball foren les característiques principals que hagueren de patir aquells homes. Les jornades laborals començaven a les 8 del matí i acabaven a les 7 de la tarda, amb una parada per dinar. Un dinar que no era especialment bo ni abundant.

Tota aquella rutina es mantenia durant la setmana a excepció del diumenge, que es descansava. El darrer dia de la setmana servia per recuperar forces i per anar a missa. Un acte religiós que era d'obligat compliment per als presoners republicans. En molts casos els capellans de les localitats on s'estaven fent treballs de reconstrucció amb companyies de treballadors aprofitaven la missa per ultratjar aquells homes. Se'ls considerava rojos separatistes anticlericals que calia que purguessin les seves faltes per haver defensat la legalitat republicana.

Els càstigs també solien estar a l'ordre del dia, i un dels més habituals era obligar un presoner a haver de treballar durant tota la jornada amb un sac de sorra lligat a l'esquena.

Les dues unitats del batalló 115 van estar treballant en la reconstrucció del pont fins al dia 19 de maig, que es va inaugurar.

Inauguració del pont el 19/05/1939.

Font: Fons Benet Valentí / Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

A las once en punto llegó el Capitán General y su séquito a Bonmatí. El pueblo estaba profusamente engalanado con colgaduras, banderas y arcos de triunfo con inscripciones patrióticas.

A la entrada del puente reconstruido aguardaban la llegada de S. E. el comandante general de Ingenieros, general Lassala; gobernador militar de Gerona, coronel Uriarte; jefe provincial del Movimiento, camarada Iglesias Ussel; coroneles López Tabar, Navarro Serrano, Molas Villalba; comandante Campaña jefe del segundo sector de Puente y Caminos; autoridades y jerarquías de la localidad y pueblos vecinos.

Rindió honores al general Orgaz una compañía del Regimiento de Ingenieros núm. 4, de guarnición de San Feliu de Guixols. El Capitán General revistó a las citadas fuerzas así como a las secciones primera y segunda de la Compañía 115 del Batallón de Trabajadores, que han realizado la reconstrucción.

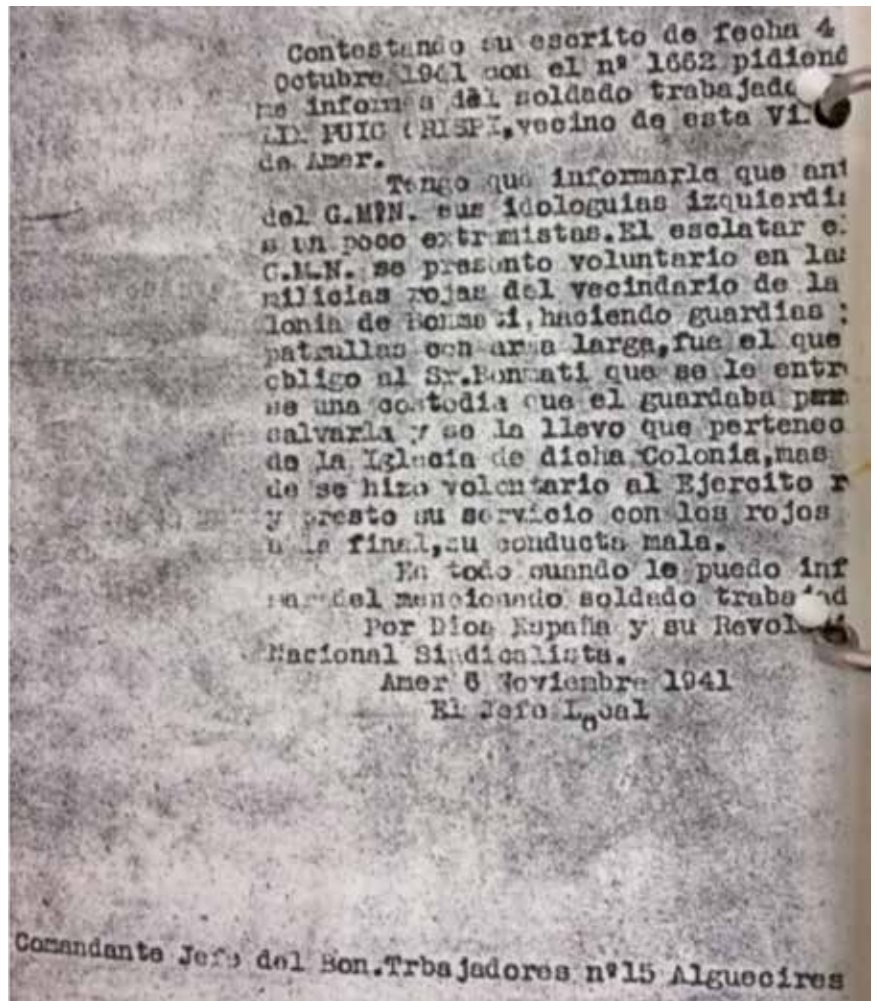
El vecindario de Bonmatí hizo objeto al ilustre soldado de un entusiasta recibimiento oyéndose durante largo rato numerosos Vivas a España, al Caudillo y al Ejército.

A la entrada del Puente instalose un templete, desde el que el cura párroco de la localidad dijo una misa de campaña.

Terminada la ceremonia religiosa la delegada local de la Sección Femenina de F.E.T. y de las J.O.N.S. hizo entrega, al Capitán general, en nombre de las mujeres de Bonmatí, de un precioso ramo de flores con unas cintas con los colores nacionales. (El Pirineo, 20/05/1940)

RECONSTRUCCIÓ DESPRÉS DE L'AIGUAT DE L'OCTUBRE

Un cop acabada l'obra, el batalló 115 va abandonar la colònia. La reconstrucció del pont havia tingut una durada

Carta de resposta qualificant de desafecte un veí de Bonmatí.
Font: Fons Benet Valentí / Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

bastant curta, i les dues unitats varen estar-hi tot el temps. La mobilitat dels Batallons de Treballadors era força freqüent i moltes vegades els integrants que havien començat una obra no la veien acabar perquè ja estaven destinats a un altre lloc.

El juliol d'aquell any 1940 es van dissoldre els Batallons de Treballadors per formar els anomenats Batallons Disciplinaris de Soldats Treballadors, que de fet eren una clara continuació dels anteriors. No estaven formats per presoners de guerra sinó per soldats de lleva que feien el servei militar. En concret es tractava de les lleves dels anys 1936 al 1941 (els nascuts entre 1915 i 1920) que van lluitar a la guerra però que a causa del conflicte bèl·lic no havien pogut realitzar el servei militar. Els que eren considerats per les autoritats locals com a "desafectos" eren integrats en aquests batallons disciplinaris, mentre que la resta passaven a les unitats normals.

Imatge del pont després de l'aiguat del 1940. Font: Fons Benet Valentí / Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

El dia 17 d'octubre del 1940, una riuada de fortes dimensions va fer pujar el nivell de l'aigua a la colònia fins a una alçada d'un metre i noranta-dos centímetres i va provocar una gran quantitat de destrosses i pèrdues econòmiques, inutilitzant les fàbriques, destruint el camp de futbol, els horts i el terraplè que unia el pont amb la colònia, un pont que s'havia inaugurat el maig d'aquell mateix any³.

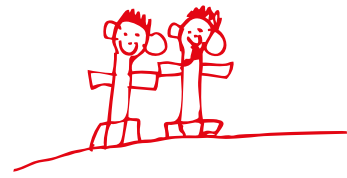
Això va fer que una unitat, ara ja no de Batalló de Treballadors, sinó dels anomenats Batallons Disciplinaris de Soldats Treballadors, s'hagués de desplaçar a Bonmatí per arreglar el terraplè, que es va substituir per dues arcades que li van conferir al pont la imatge que va tenir fins l'any

1994, quan, pel deteriorament que presentava l'estructura, es van iniciar les obres per donar-li el cos i la imatge que té actualment.

Han passat més de 80 anys d'aquella reconstrucció, i tant aquell pont com la gent que hi van treballar han passat a la història. Amb els anys, aquella vella estructura es va acabar remodelant, per adaptar-la a les necessitats actuals. Amb aquesta remodelació, inaugurada l'any 1995, es va retirar també l'àguila que, esculpida a la pedra, presidia l'entrada al poble i que recordava indirectament el treball forçat a què havien estat sotmesos els soldats que van participar en la reconstrucció del pont.

Imatge de l'any 1941 amb les arcades acabades. Encara es pot veure a l'esquerra, a dins de l'aigua, un tros del pont vell destruït durant la guerra. Font: Fons Benet Valentí / Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

Roser Grabalosa Trias

RECORDS D'INFANTESA I JOVENTUT A LA COLÒNIA

Ja queda poca gent que pugui explicar com era la colònia Bonmatí abans de la guerra o en els anys immediatament posteriors. La Roser Grabalosa, als seus 92 anys, encara en guarda un record ben viu. A la colònia hi va néixer i hi va créixer fins que va marxar amb la paperera Torras cap a Flaçà per iniciar-hi una nova vida. Va viure només 15 anys a la colònia, però varen ser uns anys molt intensos, per les circumstàncies del moment i per les circumstàncies personals que varen marcar la seva infantesa.

La Roser va néixer l'any 1930 al carrer del Pi, fruit del matrimoni entre l'Emili Grabalosa, nascut a la Colònia Bonmatí l'any 1904, i la Maria Trias, filla d'Anglès.

Els seus avis paterns, en Jaume Grabalosa i la Carme Gallart, van arribar a la colònia l'any 1903 seguint els passos dels germans Salvador i Paulí Torras Domènech, que van deixar enrere Sant Joan les Fonts per crear la seva pròpia empresa paperera en un entorn en construcció. Així, doncs, van ser uns dels primers habitants de la colònia i, segons comenta la Roser, els avis varen poder triar pis, en aquest cas una planta baixa del carrer del Pi. Un pis on no hi havia aigua corrent i on no n'hi va haver mai durant tot el temps que s'hi van estar. L'aigua l'havien d'anar a buscar a la "bomba" o font que hi havia al carrer de Sant Ramon (on hi havia els primers pisos que, més endavant, varen tenir aigua corrent).

El pare va créixer en l'ambient d'aquella colònia que a poc a poc s'anava construint i va entrar a treballar a la paperera de ben jove, com feien tots els de la seva quinta. Ja que, o bé a la paperera o bé a can Casacuberta, era on la mainada hi anava a raure quan acabaven els pocs estudis que cursaven.

De ben jove, l'Emili es va aficionar al futbol i se'n sortia molt bé fent de porter (la gent li va posar fins i tot el sobrenom de *Zamora petit*). Segons sembla, l'Anglès el va venir a buscar per jugar amb ells i va ser precisament a Anglès on va conèixer la que més endavant seria la seva esposa, la Maria Trias, amb qui es va casar el 1929. Un any després d'aquest matrimoni, va néixer la Roser.

LA REPÚBLICA

Del temps de la República, la Roser en té un record molt vague. Però, tot i ser un infant, hi va haver dos moments que la van impactar, tant a ella com a la seva família.

El primer es va produir durant els Fets d'Octubre del 1934¹. El seu pare va ser un dels que, seguint les indicacions del sometent d'Amer, va prendre la vara a l'alcalde pedani i les armes a les forces vives del poble. Tot i que l'aixecament va quedar en no res, la implicació del seu pare en els fets va fer que fos detingut, que hagués d'estar uns dies empresonat i que fos sotmès a un consell de guerra, en què va quedar palesa la seva innocència.

Una altra circumstància que la va marcar fortament va ser la mort de la seva mare, l'any 1935, a causa de l'escarlatina, quan només tenia 29 anys. Amb només 5 anys, la Roser, òrfena de mare, va ser la raó que va tenir el seu pare per poder superar el tràngol, juntament amb el suport i l'ajuda dels avis paterns, que sempre van tenir cura d'ella.

El pare de la Roser, Emili Grabalosa Gallart (1904-1977), i els avis paterns, Jaume Grabalosa Puigvert (1867-1942) i Carme Gallart Sobrerroca (1874-1946).

¹ <http://historia.stjuliabonmati.cat/history/els-fets-doctubre-del-1934-la-colonia>

La Roser (a la fila de baix, la segona començant per la dreta, asseguda i vestida de negre amb una nina a la falda) amb les companyes de l'escola de nenes, cap a l'any 1935 o 1936.

LA GUERRA

No superada encara la mort de la mare, el 18 de juliol de l'any següent va esclatar la guerra, que submergiria la colònia i tot el país en tres anys de penombra que acabarien seguits d'un grapat d'anys de foscor.

La Roser va passar tota la guerra a Bonmatí, mentre que el seu pare va haver d'anar a combatre al front durant 8 mesos. Mentrestant, la Roser va quedar a cura dels seus avis.

De la guerra recorda els fets inicials, la mort dels capellans, els germans Griera, i la de Josep Massana. Tot i que el record es pot confondre amb els fets explicats moltes vegades.

El que sí que recorda és l'entrega al comitè, de grat o per força, de les imatges religioses que hi havia a les cases. Concretament, van lliurar una marededeu que la família tenia sobre una calaixera.

També conserva a la memòria el final de la guerra² quan la colònia va quedar plena de *moros* que entraven per les cases i

saquejaven i s'enduien tot el que podien o volien. Recorda que es varen emportar fins i tot el rellotge de cadena del seu avi.

També té molt present que en un pis de davant de casa seva s'hi havia refugiat un republicà que anava en retirada. Segons sembla, un *moro* el va trobar i el va matar allà davant mateix, al peu del carrer, a cops de culata. Aquesta imatge, la Roser no se l'ha pogut treure mai més del cap.

POSTGUERRA

La postguerra és l'època de la qual la Roser guarda més records, tot i que va ser molt dura. Fam, odi, por i revenja van marcar aquells primers anys posteriors a la guerra.

El seu pare va haver d'afrontar una segona detenció, acusat d'uns delictes dels quals va ser declarat completament innocent. Tot i això, va ser sotmès a un segon consell de guerra i va estar sis mesos empresonat.

En aquells temps la gent s'alimentava com podia i fins i tot ella

² <http://historia.stjuliabonmati.cat/history/la-batalla-de-bonmati-en-la-guerra-civil-espanyola>

*Amb 15 anys,
el dia de la
inauguració de la
fàbrica paperera
a Flaçà.*

havia anat per les cases de pagès demanant pa. També recorda l'estraperlo, que estava a l'ordre del dia, i tot el que la gent feia per poder aconseguir alguna cosa per menjar.

I per si encara les circumstàncies no haguessin estat prou dures, l'octubre del 1940 es va produir un gran aiguat³ que va provocar el desbordament del riu i va inundar tota la colònia, arribant l'aigua a més d'un metre i mig d'altura. La gent va haver de marxar a més córrer i anar a refugiar-se a l'església o a les cases de pagès properes. La Roser diu que va passar aquella nit a can Verònic i que no varen tornar a la colònia fins que l'aigua no va haver baixat. Quan hi van anar, hi van trobar un paisatge desolador. Ells vivien en uns baixos i va quedar tot moll i enfangat: la roba, els llibres, matalassos, mobles... Recorda especialment que el seu pare va tenir molta feina a netejar la màquina de cosir amb petroli per poder-la tornar a fer funcionar.

Entre la guerra i l'aiguat, es va fer la reconstrucció del pont⁴ (que més tard es va haver d'arreglar per les destrosses que hi va fer l'aiguat). El dia que es va inaugurar el pont, va venir a beneir-lo el bisbe Cartañà i ella i l'Antonio Oliveras, que era també de la seva edat, li varen recitar una poesia escrita per Mn. Miquel Janoher per a l'ocasió:

*Il·lustríssim Senyor,
no es fixi en la petitesa
d'aquesta figura humil
que ve a donar-li gentil
la benvinguda amb dolcesa.*

*Fixi's sols en la tendresa
del sentiment que l'ànima,
és la veu que tendra i prima
ve a donar-li amb devoció
tot l'afecte i tot l'amor
d'aquest poble que l'estima.*

D'aquella època també té molt present l'escola. Tot i que abans de la guerra ja hi havia anat —al carrer de Sant Ramon—, les imatges més vives que en té ja són d'acabada la guerra, quan l'escola estava situada sobre can Surroca i on hi havia de mestra l'Aniceta Mitjà Sagué. D'ella en guarda molt bon record. Més tard, quan tenia uns 11 anys, la Roser va acabar de completar els estudis a Anglès, a l'escola de les monges. Diu que eren 5 o 6 nenes de la colònia les que hi anaven i que ho feien a peu per la carretera principal, que en aquells moments no estava gaire transitada.

També havia anat a "la Cultura"⁵, això ja de més gran, on anaven les noies del poble a aprendre de cosir i brodar, amb la Dolors de la Rajoleria, que hi ensenyava. A la Cultura també s'hi feia teatre i confessa que a ella li agradava molt actuar. El local, tot i ser petit, tenia un petit escenari on feien les representacions teatrals.

De la vida al poble, li ve a la memòria que tothom tenia hort. La seva família concretament en tenia dos, un sota can Casals i un altre darrere can Surroca. Els que tenien cura dels horts eren sobretot el seu pare i el seu avi. També tenien un galliner, on a més hi guardaven la llenya que anaven a fer a bosc i que els servia per cuinar en el foc a terra que tenien a casa.

³ <http://historia.stjuliabonmati.cat/history/laiguat-del-1940>

⁴ <http://historia.stjuliabonmati.cat/history/el-pont-de-bonmati-vilanna>

⁵ <http://historia.stjuliabonmati.cat/history/el-centre-cultural-femeni-la-cultura>

De viatge de nuvis amb el seu marit, Josep Carreras Jordà, a qui va conèixer a Flaçà, on ell feia de factor a l'estació de tren.

Al seu pare li agradava molt pescar i anar de cacera, que en aquells moments, a part de ser una manera de passar el temps, eren una font de subsistència per a la família.

La Roser també recorda que a Bonmatí hi venien a visitar els dos metges d'Anglès, el metge Peix i en Cendra. Per poder-se visitar, no hi havia consultori, sinó que les visites eren de caràcter particular: la gent s'havia d'apuntar i llavors el metge passava casa per casa. Ara bé, en el cas que sorgís una urgència, s'havia d'anar a Anglès directament, a casa del metge. Això és el que explica la Roser que li va passar una vegada que va caure de la bicicleta. El seu pare, també amb bicicleta i amb ella assegurada al quadre, la va portar fins a Anglès perquè la visités el doctor Cendra, que li va posar un colze de ferro per immobilitzar-li el braç i curar així la trencadura que s'havia fet.

L'any 1943 el pare es va tornar a casar, amb Encarnació Barcons Xifra, una veïna de Sant Julià del Llor a qui havien matat el marit durant la guerra i a la qual també se li havia

mort un fill petit, de manera que havia quedat vídua i sola en aquells moments tan complicats.

DEIXAR ENRERE LA COLÒNIA

L'any 1945, la paperera Torras es va veure obligada a deixar la colònia i va traslladar les seves instal·lacions a Flaçà⁶, on hi havien construït una nova fàbrica i una colònia obrera. La Roser se n'hi va anar junt amb la seva família.

Quan va marxar, la Roser feia poc que havia entrat a treballar a la paperera. La feina que li tocava no era la que més li agradava, però s'havia de fer. Quan va ser a Flaçà, i amb el pas del temps, de mica en mica la seva situació laboral va anar millorant.

La paperera, de fet, no va ser la seva primera feina, ja que havia anat, encara que per poc temps, a triar la barita que es treia de les mines, al davant del cementiri.

També havia anat un dia amb unes amigues a collir avellanes a Estanyol, fent el camí d'anada i tornada a peu des de la Colònia. Si tenim en compte la distància d'anada i tornada i el fet que després havien de treballar durant tota la jornada, és de molt bon entendre que només hi anessin un dia.

Quan la paperera es va traslladar a Flaçà, l'empresa va oferir als seus treballadors, igual que a la Colònia Bonmatí, una estança per viure-hi. Un nou habitatge amb electricitat i, aquí sí, aigua corrent.

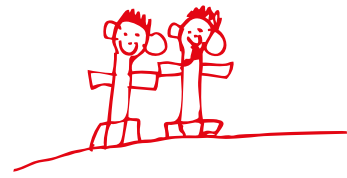
A Flaçà, la Roser i la seva família van iniciar una nova vida, lluny de la colònia on havia viscut durant 15 anys. Uns anys en què va passar de la infantesa a la joventut, i que encara recorda amb tendresa i nostàlgia.

Amb 92 anys, i amb un munt de records, la Roser és de les poques persones que encara ens poden contar les seves vivències d'aquella època a la Colònia.

Josep M. Quer

⁶ <http://historia.stjuliabonmati.cat/history/la-paperera-torras>

Societat

EL LLENGUATGE DELS JOVES

Si alguna vegada heu sentit els adolescents i joves parlar i no heu "pillat" res, la resposta és ben fàcil: no esteu a "la onda" que dirien els "boomers".

Aquí teniu un llistat d'uns quants mots clau per entendre el llenguatge dels vostres fills, nebots, amics... i comprendre'ls una mica millor.

1. Boomer (Passat de moda, vell)

El mot apareix després de fer-se popular un mem de TikTok i descriu la persona que va néixer entre 1946 i 1965, l'anomenat "baby boom".

Exemple: El meu pare no entén res, és un "boomer"!

2. Bro (Germà, col·lega, company)

És un terme de la llengua anglesa, concretament una contracció de la paraula "brother", que significa germà. Sovint el veiem a les xarxes socials com una salutació.

Exemple: Hola "Bro"! Com va tot?

3. Chill (Tranquil, relaxat)

Seria el substitut del tan gastat "tranqui". Un anglicisme relacionat amb el descans i el relax que s'ha fet un forat en el diccionari adolescent. Molt utilitzat per acompanyar la crossa "en plan".

Exemple: Avui em quedo a casa en plan "chill".

4. Cringe (Que fa cosa o vergonya aliena)

Normalment va acompanyada del verb auxiliar "fer", ja que l'expressió és "fer cringe", que vol dir "fer cosa", "fer angúnia", "passar vergonya aliena".

Exemple: En Toni no para de fer el ridícul, és molt "cringe".

5. Crush (Amor platònic)

Terme molt estès a les xarxes socials que depenent del context parla d'un enamorament sobtat com un amor a primera vista, la teva ànima bessona o l'amor platònic.

Exemple: Aquest actor és el meu "crush".

6. Cunde (De gust)

Castellanisme que s'ha filtrat en el llenguatge dels patis ràpidament i que forma part dels mots més habituals. S'utilitza, però, quan es vol expressar que es té moltes ganes de fer alguna cosa.

Exemple: El concert de dissabte em "cunde" molt.

7. Flapa (Perdre el cap)

És el mot hereu de "l'olla" i s'usa amb el verb anar per descriure quan algú desvia o proposa alguna cosa sense gaire sentit. "Anar-se-li la flapa" seria com "perdre la xaveta", i "no tinc ni flapa" seria "no en tinc ni idea".

Exemple: La Ivette s'ha posat en banyador a la neu. Se li ha "anat la flapa"!

8. Hater (Odiador, persona que odia, negatiu)

Un altre anglicisme que fa referència a un terme emprat a internet per denominar els usuaris de la xarxa que difamen, menyspreen o critiquen destructivament una persona, entitat, obra, producte o un concepte determinat.

Exemple: En Pol és un "hater" del Nadal.

9. Lol (Interjecció d'alegria, sorpresa o queixa)

Novament un anglicisme ("Lol: laughing out loud") que significa moltes coses en funció del context. Morir-se de riure: "Quina hòstia s'ha cardat, 'Lol!'"; situació de sorpresa: "En Jan surt amb la Marta, 'Lol!'"; o de queixa: "Sempre em canso molt quan fem el test de Cooper, 'Lol!'".

Exemple: Quin ridícul, "Lol"!

10. Loser (Perdedor)

De l'anglès "loser", és un terme utilitzat per definir algú a qui alguna cosa o tot li surt malament, de manera burleta o despectiva.

Exemple: En Jan és un "loser", no va recordar que hi havia examen.

11. Petar (Tenir èxit, trencar)

S'utilitza sovint per expressar una situació d'èxit i guanyadora, "ho has petat!", però també s'escau com acció de trencar, "l'ordinador va petar" o "petar-se classes". També continua vigent el clàssic "petar-se de riure", que també conviu amb el "partir" i "jartar".

Exemple: En Harry Styles ho ha "petat" en el seu nou concert!

12. Random (Aleatori, fora de context)

En una edat en què moltes coses no quadren, "random" és la paraula reina, que serveix per descriure situacions absurdes i persones que fan les coses sense solta ni volta. Exemple: Vaig convidar tot de penya "random" al meu "cumple" perquè volia que estigués a "petar".

13. Semat/da (Directe, descarat)

El mot "heavy" ja ha passat a la història, si més no a la recent. "Semat" o "semada" és una de les paraules més emprades en el diccionari adolescent. Serveix per definir persones o accions que connoten contundència. També s'utilitza com a sinònim de "que fort!".

Exemple: La Carla és una "semada" parlant així a classe!

14. OMG (Déu meu!)

La sigla significa "Oh my god", "Oh Déu meu". Pot indicar moltes coses: angoixa, pena, sorpresa.

Exemple: "Oh my god!", que bé que et queda aquest pentinat!

15. Pua (Trava, situació difícil)

"Fer la pua" és una acció astuta de males intencions, sovint per enganyar i treure'n profit. També es refereix a persones que no compleixen el que diuen o a un impediment.

Exemple: El Pere m'ha fet la "pua": em va dir que vindria i no ho ha fet pel mal temps. És un "pues".

16. Stalkejar (Espiar, vigilar a través de les xarxes socials)

Aquest verb col·loquial entre els adolescents s'aplica quan algú fa un seguiment d'una persona "estalquejant" les seves xarxes socials. "Stalker" és l'usuari que espia des de l'anonimat amb dades falses i que en anglès significa assetjador.

Exemple: Ahir vaig "Stalkejar" en Marc a l'Instagram i vaig veure que tenia parella.

17. Xetat/da (Que ens agrada molt)

Quan alguna cosa et sembla bé, s'utilitza "xetat" per definir les excel·lències de qualsevol cosa o acció, una mena del "guai" que dirien els "boomers".

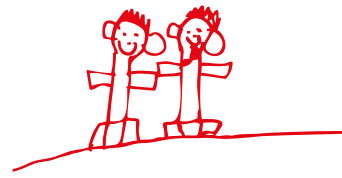
Exemple: La Laia em va dir que anar al cine li semblava "xetat".

I encara en faltarien... Ara bé, no us esforceu a memoritzar-les profundament, la llengua és viva i canvia constantment. Fa temps no eren aquestes les expressions utilitzades, i ves a saber quines seran les de demà!

Els problemes de comunicació entre generacions no són un fet nou, és cert que actualment amb la ràpida expansió de la tecnologia i el món globalitzat en què vivim podem creure que els joves absorbeixen més fàcilment el que ens arriba de fora, però fa vint anys (sense TikTok, ni Twitch...) ja hi havia aquests contrastos amb la llengua, i si no us ho creieu... només heu d'escanejar el codi QR i riureu una estona.

Anna Serrat Graboleda

Tecnologia

EL PROGRAMARI LLIURE: UNA UTOPIA?

Progressivament han anat entrant a casa nostra diferents equips i dispositius electrònics: ordinador, telèfon mòbil, tauleta, televisió, etc. Per tal que cada un d'aquests aparells puguin funcionar, cal que tinguin tots dos elements bàsics:

- **Hardware:** els components electrònics de què està format, és a dir, allò que podem tocar amb les mans. Per exemple: pantalla, memòria, processador, impressora, etc.
- **Software:** és la lògica informàtica que s'ha escrit utilitzant codi font (el llenguatge/idioma de programació) i introduït a l'interior de la memòria del dispositiu perquè funcioni, és intangible. Per exemple: el sistema operatiu Windows, el processador de textos Word, el WhatsApp, etc.

Quan anem a comprar qualsevol aparell normalment ja porta incorporats de sèrie els dos elements: el hardware i el software. Però, quan l'adquirim, tenim la llibertat d'escollir el programari instal·lat que s'encarregarà de fer funcionar el nostre ordinador o telèfon mòbil? Per regla general, no.

Generalment aquest programari està desenvolupat per empreses privades (Microsoft, Google, Apple, Facebook, etc.) que tenen acords i interessos comercials perquè el seu programari ja el portin de sèrie els productes electrònics que comprem. Si bé és cert que les empreses tecnològiques han de tenir beneficis, com qualsevol altre negoci, el consumidor hauria de tenir la llibertat de poder escollir en el moment de la compra quin programari voldrà utilitzar en els seus dispositius.

D'altra banda, les empreses que desenvolupen aquest programari majoritàriament apliquen llicències propietàries o bé restrictives, és a dir, sovint els consumidors no podem veure realment quina és la lògica i el funcionament intern d'aquests programes. Fan el que realment ens diuen que fan? Vulneren la nostra privacitat?

Habitualment, per explicar aquesta problemàtica s'utilitza el símil de les receptes de cuina. Imaginem que per elaborar un plat no tinguéssim accés a les receptes de cuina (el codi font): que no disposéssim dels llibres de cuina o no existissin els programes de televisió que ens expliquen com elaborar cuinats, o que en un restaurant no poguéssim saber quins ingredients porta un plat.

Fruit d'aquesta restricció de llibertats han anat sorgint diferents moviments. El més significatiu és la iniciativa del nord-americà Richard Stallman fundant la Free Software Foundation, l'any 1985. Va elaborar un text amb les quatre llibertats que hauria de tenir el programari per considerar-se lliure:

La llibertat per executar el programa.

Tothom és lliure d'utilitzar-lo per al propòsit que consideri oportú.

La llibertat per estudiar-lo.

Poder accedir al codi font per veure què fa el programa.

La llibertat de redistribuir-lo.

Se'n poden fer còpies i lliurar-lo a altres persones sense restriccions.

La llibertat per millorar-lo.

Tothom pot aplicar-hi millores o bé adaptar-lo a les seves necessitats.

Si bé és cert que calen coneixements informàtics per tal de poder interpretar i escriure el codi font d'un programa informàtic, aquestes llibertats tenen un benefici per a tots els usuaris: ajuden a auditar el programari, que sigui transparent, a facilitar la resolució d'errors i permet millorar-lo contínuament.

Cal remarcar que en cap moment "lliure" significa "gratuit". Del programari lliure se'n pot cobrar i treure'n benefici:

perquè ens en facin la instal·lació, ens l'adaptin a les nostres necessitats o ens donin suport tècnic. De la mateixa manera, un programa gratuït o de codi obert no significa que sigui lliure. Un bon exemple són la majoria d'aplicacions mòbils (WhatsApp, Facebook, Instagram, YouTube, etc.).

A escala mundial existeixen grans comunitats que es dediquen a desenvolupar programari lliure, tant de manera altruïsta com patrocinades per mitjà de donatius o per algun organisme o empresa que els dona suport.

La filosofia del programari lliure no només són llibertats, sinó també uns valors i una forma ètica d'entendre la informàtica, com ara la creativitat, la col·laboració, la transparència i l'eficiència.

Una forma ben senzilla de com podem contribuir i donar suport al programari lliure és utilitzant-lo a casa, a l'escola, a les administracions i fins i tot a les empreses, ajudant així a fer-lo més popular arreu.

Richard Stallman

Tot seguit es detallen alguns dels projectes més populars que podeu utilitzar per al vostre dia a dia que segueixen, o bé s'hi acosten, a aquesta filosofia:

Tipologia	Programari propietari	Programari lliure
Sistema Operatiu	Windows macOS iOS	Debian (debian.org) Fedora (getfedora.org/ca) openSUSE (opensuse.org)
Eines d'ofimàtica	Microsoft Office	LibreOffice (ca.libreoffice.org)
Navegadors web	Internet Explorer Microsoft Edge Google Chrome	Mozilla Firefox (mozilla.org/ca/firefox/)
Gestor de correu electrònic	Microsoft Outlook	Mozilla Thunderbird (thunderbird.net/ca)
Editor d'imatge	Adobe Photoshop	Gimp (gimp.org)
Reproductor multimèdia	Windows Media Player Winamp	VLC (videolan.org/vlc)
Missatgeria	WhatsApp	Signal (signal.org/ca)
Compressió de fitxers	WinZip WinRAR	7-Zip (7-zip.org)
Núvol	One Drive Google Drive iCloud	NextCloud (nextcloud.com)
Videoconferència	Skype Zoom	Jitsi (jitsi.org)

Medi ambient

ELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (ODS)

El 2015, tots els estats membres de les Nacions Unides (ONU) van decidir fer una sèrie d'accions encaminades a erradicar la pobresa, protegir el planeta i millorar la vida de les persones. Van aprovar 17 objectius, integrats en l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, en la qual s'estableix un pla per assolir els objectius en els propers 15 anys.

Els ODS són el resultat d'un procés de negociació en el qual van intervenir 193 estats i hi va participar la societat civil amb una representació àmplia dels punts de vista de les diverses parts interessades, ONG, empreses, etc.

Els ODS descriuen els principals reptes relacionats amb el desenvolupament a què s'enfronta la humanitat. Són molt ambiciosos i aborden, de manera interconnectada, tant l'economia com la inclusió social i la protecció del medi ambient, amb la finalitat d'aconseguir un món més equitatiu i sostenible per a tots els seus habitants.

Per assolir els objectius cal que cadascú faci la seva part: els governs, el sector privat, la societat civil i cada ésser humà del món. S'espera que els governs assumeixin responsabilitats i creïn marcs, polítiques i mesures nacionals per posar-los en pràctica.

A Catalunya, alguns d'ells ja tenen un nivell d'assoliment força acceptable, en canvi d'altres han d'ajudar a orientar polítiques i accions per tal d'avançar cap a les fites dels ODS.

Els ODS són:

Erradicar la pobresa en totes les seves formes arreu del món.

Dades i xifres

- Prop del 10% de la població mundial viu en la pobresa extrema: Viu amb menys de 1,25 dòlars dels EUA al dia.
- Al món, 1 de cada 7 nens menors de 5 anys no té una alçada adequada per la seva edat.
- El 2014, cada dia 42.000 persones van haver d'abandonar les seves llars a la recerca de protecció a causa d'un conflicte.

Posar fi a la fam, aconseguir la seguretat alimentària i una millor nutrició, sobretot en lactants, infants i adolescents, i promoure l'agricultura sostenible.

Dades i xifres

- Des de principis de 1900, prop del 75% de la diversitat de cultius s'han perdut en l'agricultura del planeta.
- Aquest estiu la falta d'aliments, tot i ha-

ver-n'hi prou per a tots, amenaçava de mort 750.000 persones.

-Si dividíssim el conjunt dels aliments que produeixen les explotacions agropecuàries i pesqueres entre tota la població mundial, cada persona rebria 3.000 calories, 85 g de proteïnes i 90 g de greixos al dia, prou i de sobra per cobrir les seves necessitats.

Garantir una vida saludable i promoure el benestar. Reduir les morts produïdes per productes químics, contaminació de l'aire, l'aigua i el sòl.

Dades i xifres

- Cada dos segons, una persona d'entre 30 i 70 anys mor prematurament a causa de malalties cardiovasculars o respiratòries, la diabetis o el càncer.
- Cada dia moren 17.000 infants menys que el 1990, però més de sis milions d'infants segueixen morint anualment, abans de complir els cinc anys.
- Els fills de mares amb estudis, fins i tot

les que només tenen estudis primaris, tenen més probabilitats de sobreviure que els infants de mares sense educació.

Garantir una educació de qualitat, inclusiva i equitativa per a tots i totes, de manera que augmenti el nombre de joves i adults que tinguin les competències necessàries per accedir al món laboral.

Dades i xifres

- A nivell mundial, 6 de cada 10 nens, nenes i adolescents no tenen encara un nivell de competència mínima en lectura i matemàtiques.
- Es calcula que el 50% dels infants no escolaritzats en edat d'assistir a l'escola primària viuen en zones afectades pels conflictes.

Aconseguir la igualtat de gènere i empoderar totes les dones i nenes.

Dades i xifres

- En tot el món, gairebé 750 milions de dones i nenes es van casar abans de fer els 18 anys.
- Al nord d'Àfrica les dones ocupen menys d'1 de cada 5 llocs de treball remunerats en el sector no agrícola. La proporció de dones en el treball remunerat fora del sector agrícola s'ha incrementat del 35% el 1990 al 41% el 2015.
- En 46 països, les dones ocupen més del 30% dels escons en els parlaments nacionals almenys en una de les cambres.

Garantir la disponibilitat i la gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a totes les persones.

Dades i xifres

- L'escassetat d'aigua afecta més del 40% de la població mundial, i es preveu que aquesta xifra augmenti en el futur.
- 2.400 milions de persones no tenen ac-

Assegurar l'accés a energies assequibles, fiables, sostenibles i modernes a tot el món.

Dades i xifres

- Millorar l'eficiència energètica podria reduir el 14% del consum global d'electricitat dels edificis i de la indústria.
- Una de cada cinc persones no té accés a l'electricitat moderna.
- La reducció de la intensitat de les emissions de carboni de l'energia és un objectiu a llarg termini relacionat amb el clima.

Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball digne per a tothom.

Dades i xifres

- Hi ha persones, al nostre país, que tot i tenir feina han de viure al carrer perquè no guanyen prou per pagar un lloguer i tenir unes condicions de vida dignes.
- Es necessiten 470 milions de llocs de treball a tot el món per a les persones que s'incorporaran al mercat laboral entre el 2016 i el 2030.

Construir infraestructures resilient, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

Dades i xifres

- Segons indica la Comissió Europea, per al 2050 el transport de mercaderies creixerà un 80% i el de persones, més d'un 50%.
- La infraestructura inadequada condueix a una manca d'accés als mercats, de llocs de treball, d'informació i de formació, i crea una barrera important per fer negocis.

-Els països menys desenvolupats tenen un immens potencial per a la industrialització d'aliments i begudes (agroindústria), i els tèxtils i peces de vestir, amb bones perspectives de generació d'ocupació de forma sostinguda.

10

Reduir la desigualtat entre països.

Dades i xifres

-Al món hi ha desigualtat econòmica, d'oportunitats, educativa... Gairebé 260 milions de nens i adolescents no van a l'escola o no han pogut acabar els seus estudis a causa de la guerra, la discriminació o perquè s'han vist obligats a treballar. Aquesta situació afecta sobretot les nenes i els menors en zones rurals o desfavorides.

-La gran majoria de les llars en els països en desenvolupament (més del 75% de la població) es troben avui en dia en societats on els ingressos es distribueixen de manera molt més desigual que en la dècada del 1990.

11

Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

Dades i xifres

-Per al 2030, gairebé el 60% de la població mundial viurà en zones urbanes.

-828 milions de persones viuen en barris marginals i el nombre segueix augmentant.

12

Garantir formes de consum i de producció sostenibles, i l'ús eficient dels recursos naturals.

Dades i xifres

-Si la població mundial, el 2050, arribés als 9.600 milions de persones, caldria l'equivalent a tres planetes com la Terra per proporcionar els recursos naturals necessaris per mantenir l'estil de vida actual.

-Es calcula que cada any al voltant d'una tercera part de tots els aliments produïts

(l'equivalent a 1.300 milions de tones) acaba podrint-se en les galledes de les escombraries dels consumidors i els minoristes, o bé es fa malbé a causa del transport i els mètodes de recollida deficients.

13

Prendre mesures urgents per combatre el canvi climàtic i els seus efectes en les polítiques, estratègies i plans nacionals.

Dades i xifres

-S'estima que actualment els humans hem causat un escalfament global d'aproximadament 1°C per sobre dels nivells anteriors a la industrialització.

-Les emissions mundials de diòxid de carboni (CO2) han augmentat gairebé un 50% des del 1990.

-Si s'adopta una àmplia varietat de mesures tecnològiques i canvis en el comportament, encara és possible limitar l'augment de la temperatura mitjana mundial a 2°C per sobre dels nivells preindustrials.

14

Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per aconseguir el desenvolupament sostenible.

Dades i xifres

-Els plàstics que trobem a la superfície dels oceans només són el 15% del total que hi ha al mar. Alguns triguen fins a 600 anys a descompondre's.

-Els oceans contenen prop de 200.000 espècies identificades, però les xifres reals poden ser de milions.

-Els mars i oceans aporten la major font de proteïnes del món, ja que més de 2.600 milions de persones depenen dels oceans com a font primària de proteïna.

15

Promoure la gestió sostenible de tots els tipus de boscos, combatre la desforestació i la desertització, detenir la degradació

de la Terra, rehabilitar terres o sòls degradats i frenar la pèrdua de biodiversitat.

Dades i xifres

-Els boscos alberguen més del 80% de totes les espècies terrestres d'animals, plantes i insectes.

-Els boscos són el mitjà de vida d'aproximadament 1.600 milions de persones, incloses més de 2.000 cultures indígenes.

-El 74% dels pobres es veuen directament afectats per la degradació de la terra a escala mundial.

A escala nacional, regional i local s'han creat indicadors que permeten identificar les necessitats específiques de cada territori i que ajudin a reduir les desigualtats amb una gestió eficaç. Podreu trobar ampliar la informació de cadascun d'aquests objectius, en els links:

<https://treball.gencat.cat/ca/rscat/e-biblioteca/ods/>
<https://www.respon.cat/ods/>

Per acabar, com a reflexió personal, penso que aquests objectius són molt ambiciosos i que és difícil que es puguin complir en la seva totalitat, però si es poden assolir, encara que sigui en un 20-30%, podrem estar satisfets de viure en un món una mica més just i més sostenible. També penso que cadascú s'ha de centrar en aquells objectius que estiguin al seu abast: consum responsable, respecte pel medi ambient, educar els fills en la justícia social, l'equitat entre homes i dones... Hem d'exigir als nostres governs, a les grans empreses, etc., que assumeixin la responsabilitat que els pertoca, tot i que cada ésser humà hem de contribuir a fer-los possible, ja que moltes gotes d'aigua fan un oceà. Si volem continuar fent les coses com hem fet fins ara i no canviem la nostra conducta, haurem de canviar de planeta; malauradament aquest darrera opció no és possible. El nostre planeta Terra és l'única llar que tenim i si hi volem continuar vivint i gaudint de tots els recursos que ens ofereix, cal repartir-los equitativament, col·laborar entre tots els qui l'habitarem i cuidar-la molt.

Marta Cos Sagué

16

Promoure societats pacífiques i inclusives, facilitar l'accés a la justícia per a totes les persones i crear institucions eficaces.

Dades i xifres

-A tot el món, uns 150 milions d'estudiants, la meitat d'entre 13 i 15 anys, han estat objecte d'algun tipus de violència per part dels seus companys, a les escoles i en el seu entorn.

-El poder judicial i la policia estan entre les institucions més afectades per la corrupció.

-La corrupció, el suborn, el robatori i el frau fiscal costen cap a 1.260.000.000 milions de dòlars per als països en desenvolupament a l'any; aquesta quantitat de diners podria ser utilitzada per ajudar les persones que viuen amb menys d'1,25 dòlars diaris a tenir una vida més digna.

Revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible.

Dades i xifres

-El 30% dels joves de tot el món són nadius digitals i han estat actius a la xarxa durant almenys 5 anys, però hi ha més de 4.000 milions de persones que no utilitzen Internet, el 90% d'elles en el món en desenvolupament.

-Un 60% dels països més pobres no poden assumir el seu deute.

17

ALIANÇA PELS OBJECTIUS

Associació Catalana d'Entomologia

OBSERVACIONS REALITZADES A SANT JULIÀ I BONMATÍ

L'Associació Catalana d'Entomologia ha realitzat observacions de ropalòcers (papallones diürnes) i macroheteròcers (borinots, arnes, etc.) a Sant Julià del Llor i Bonmatí (Selva). La zona mostrejada correspon al perímetre del nostre municipi. La metodologia utilitzada per a l'observació de papallones diürnes (mànega entomològica) i les nocturnes ha estat l'ús d'una llum mixta de vapor de mercuri de 160 W en un generador i, a la vegada, trampes del tipus Heath amb fluorescents de 8 W.

Aquests darrers anys, malgrat la pandèmia de la covid-19, s'han observat un total de 236 espècies, distribuïdes en quinze famílies.

De les 40 espècies de papallones diürnes que s'engloben en les famílies de Papilionidae, Hesperidae, Pieridae, Nymphalidae, Lycaenidae, 33 d'elles han estat observades en jardins públics i de cases particulars.

En aquesta nota no s'inclouen els microlepidòpters.

Actualment, la composició faunística per famílies queda amb la següent distribució:

Papilionidae	2
Hesperidae	3
Pieridae	8
Nymphalidae	20
Lycaenidae	7
Zygaenidae	1
Hepialidae	1
Limacodidae	1
Cossidae	1
Lasiocampidae	5
Sphingidae	7
Drepanidae	5
Geometridae	66
Notodontidae	8
Erebidae	36
Nolidae	7
Eutelidae	1
Noctuidae	57
TOTAL	236

Annex 1 Relació d'espècies observades.

PAPILIONIDAE

Iphiclides feisthamelii (Duponchel, 1832) – reina zebra

Papilio machaon (Linnaeus, 1758) – papallona reina

HESPERIIDAE

Carcharodus alceae (Esper, 1780) – capgròs comú.

Pyrgus malvoides (Elwes & Edwards, 1897) – merlet comú.

Thymelicus acteon (Rottemburg, 1775) – daurat fosc.

PIERIDAE

Leptidea sinapis (Linnaeus, 1758) – angelet comú.

Gonepteryx rhamni (Linnaeus, 1758) – llimonera.

Gonepteryx cleopatra (Linnaeus, 1767) – cleòpatra.

Colias crocea (Geoffroy, 1785) – safranera de l'alfals.

Pieris brassicae (Linnaeus, 1758) – blanca de la col.

Pieris rapae (Linnaeus, 1758) – blanqueta de la col.
Pieris napi (Linnaeus, 1758) – blanqueta perfumada.
Anthocaris cardamines (Linnaeus, 1758) – aurora.

NYMPHALIDAE

Charaxes jasius (Linnaeus, 1767) – papallona de l'arboç
Lasiommata megera (Linnaeus, 1767) –
 margenera comuna.
Pararge aegeria (Linnaeus, 1758) – bruna de bosc.
Coenonympha pamphilus (Linnaeus, 1758) –
 lleonada comuna.
Maniola jurtina (Linnaeus, 1758) – bruna de prat.
Melanargia lachesis (Hübner, 1790) – escac ibèric.
Brintesia circe (Fabricius, 1775) – bruixa.
Issoria lathonia (Linnaeus, 1758) – mirallets.
Argynnis paphia (Linnaeus, 1758) – argentada comuna.
Limenitis reducta Staudinger, 1901 – nimfa mediterrània.
Limenitis camilla (Linnaeus, 1764) – nimfa boscana.
Apatura ilia (Denis & Schiffermüller, 1775) –
 tornassolada petita.
Vanessa atalanta (Linnaeus, 1758) – atalanta.
Vanessa cardui (Linnaeus, 1758) – migradora dels cards.
Aglais io (Linnaeus, 1758) – paó de dia.
Aglais urticae (Linnaeus, 1758) –
 papallona de les ortigues.
Nymphalis antiopa (Linnaeus, 1758) vellutada del salze.
Polygonia c-album (Linnaeus, 1758) –
 papallona de la c blanca.
Melitaea didyma (Esper, 1778) – damer roig.
Melitaea phoebe (Denis & Schiffermüller, 1775) –
 damer de la centàurea.

LYCAENIDAE

Lycaena phlaeas (Linnaeus, 1760) – coure comú.
Callophrys rubi (Linnaeus, 1758) – verdeta d'ull blanc.
Satyrrium esculi (Hübner, 1804) – marroneta de l'alzina.
Cacyreus marshalli Butler, 1898 – barrinadora del gerani.
Lampides boeticus (Linnaeus, 1767) – blaveta dels pèsols.
Celastrina argiolus (Linnaeus, 1758) – blaveta de l'heura.
Polyommatus icarus (Rottemburg, 1775) –
 blaveta comuna.

ZYGAENIDAE

Zygaena filipendulae (Linnaeus, 1758)

HEPIALIDAE Stephens, 1829

Triodia sylvina (Linnaeus, 1761).

LIMACODIDAE Duponchel, [1845]

Apoda limacodes (Hufnagel, 1766).

COSSIDAE

Zeuzera pyrina (Linnaeus, 1761).

LASIOCAMPIDAE

Malacosoma neustria (Linnaeus, 1758).
Lasiocampa quercus (Linnaeus, 1758).
Macrothylacia rubi (Linnaeus, 1758).
Dendrolimus pini (Linnaeus, 1758).
Gastropacha quercifolia (Linnaeus, 1758).

SPHINGIDAE

Agrius convolvuli (Linnaeus, 1758).
Sphinx ligustri Linnaeus, 1758.
Hyloicus pinastri (Linnaeus, 1758).
Marumba quercus (Denis & Schiffermüller, 1775).
Mimas tiliae (Linnaeus, 1758).
Laothoe populi (Linnaeus, 1758).
Macroglossum stellatarum (Linnaeus, 1758).

DREPANIDAE

Watsonalla binaria (Hufnagel, 1767).
Watsonalla uncinula (Borkhausen,
Habrosyne piritoides Hufnagel, 1766).
Tethea ocularis (Linnaeus, 1767).
Thyatira batis (Linnaeus, 1767).

Watsonalla binaria (Hufnagel, 1767)

GEOMETRIDAE

Opisthograptis luteolata (Linnaeus, 1758).
Campaea margaritaria (Linnaeus, 1761).
Campaea honoraria ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Adalbertia castiliaria (Staudinger, 1900).
Colotois pennaria (Linnaeus, 1761).
Lomographa bimaculata (Fabricius, 1775).
Lomographa temerata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Aleucis distinctata (Herrich-Schäffer, [1839]).
Cabera pusaria (Linnaeus, 1758).
Cabera exantemata (Scopoli, 1763).
Petrophora narbonea (Linnaeus, 1767).
Ligdia adustata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Macaria alternata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Chiasmia clathrata (Linnaeus, 1758).
Biston strataria (Hufnagel, 1767).
Lycia hirtaria (Clerck, 1759).
Agriopsis marginaria (Fabricius, [1776]).
Nychioides andalusiaria Staudinger, 1892.
Menophra abruptaria (Thunberg, 1792).
Menophra nyctemeraria (Geyer, [1831])
Peribatodes rhomboidaria
 ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Parectropis similaria (Hufnagel, 1767).
Hypomecis roboraria ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Ascotis selenaria ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Adactylotis gesticularia (Hübner, [1817]).
Bupalus piniaria (Linnaeus, 1758).
Charissa obscurata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Pseudoterpna coronillaria (Hübner, [1817]).
Aplasta ononaria (Fuessly, 1783).
Hemistola chrysoprasaria (Esper, 1795).
Jodis lactearia (Linnaeus, 1758).
Hemithea aestivaria (Hübner, 1789).
Phaiogramma etruscaria (Zeller, 1849).
Timandra comae A. Schmidt, 1931.
Rhodometra sacraria (Linnaeus, 1767).
Cyclophora annularia (Fabricius, 1775).
Cyclophora puppillaria (Hübner, [1799]).
Rhodostrophia calabra (Petagna, 1786).
Scopula submutata nivellearia (Treitschke, 1828).
Scopula rubiginata (Hufnagel, 1767).
Scopula imitaria (Hübner, [1799]).
Idaea filicata (Hübner, [1799]).

Idaea moniliata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Idaea politaria (Hübner, [1799]).
Idaea subsericeata (Haworth, 1809).
Idaea eugeniata (Dardoin & Millière, 1870).
Idaea ostrinaria (Hübner, [1813]).
Idaea aversata (Linnaeus, 1758).
Idaea degeneraria (Hübner, [1799]).
Scotopteryx luridata (Hufnagel, 1767).
Xanthorhoe fluctuata (Linnaeus, 1758).
Epirrhoe alternata (Müller, 1764).
Camptogramma bilineata (Linnaeus, 1758).
Cosmorhoe ocellata (Linnaeus, 1758).
Thera juniperata (Linnaeus, 1758).
Heterothera ulicata (Rambur, 1834).
Anticlea badiata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Horisme vitalbata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Horisme radicularia (La Harpe, 1855).
Epirrita dilutata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Perizoma bifaciata (Haworth, 1809).
Eupithecia centaureata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Eupithecia dodoneata Guenée, [1858].
Eupithecia pusillata ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Eupithecia oxycedrata (Rambur, 1833).
Gymnoscelis rufifasciata (Haworth, 1809).

Idaea filicata (Hübner, [1799]).

NOTODONTIDAE

Thaumetopoea processionea (Linnaeus, 1758)
Thaumetopoea pityocampa
 ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Drymonia ruficornis (Hufnagel, 1766).
Pterostoma palpina (Clerck, 1759).

Peridea anceps (Goeze, 1781).
Stauropus fagi (Linnaeus, 1758).
Harpyia milhauseri (Fabricius, 1775).
Spatalia argentina (Denis & Schiffermüller, 1775).

EREBIDAE

Lymantria monacha (Linnaeus, 1758).
Lymantria dispar (Linnaeus, 1758).
Arctornis l-nigrum (Muller, 1764).
Calliteara pudibunda (Linnaeus, 1758).
Mitochondria miniata (Forster, 1771).
Lithosia quadra (Linnaeus, 1758).
Eilema depressa (Esper, 1787).
Eilema lurideola (Zincken, 1817).
Eilema sororcula (Hufnagel, 1766).
Phragmatobia fuliginosa (Linnaeus, 1758).
Spilosoma lubricipeda (Linnaeus, 1758).
Diacrisia sannio (Linnaeus, 1758).
Epicallia villica (Linnaeus, 1758).
Bena bicolonana (Fuessly, 1775).
Nycteola revayana (Scopoli, 1772).
Zanclognatha lunalis (Scopoli, 1763).
Herminia tarsicrinalis (Knoch, 1782).
Hypena proboscidalis (Linnaeus, 1758).
Phytometra viridaria (Clerck, 1759).
Catocala conjuncta (Esper, 1787).
Catocala nymphagoga (Esper, 1787).
Catocala nymphaea (Esper, 1787).
Minucia lunaris ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Ophiusa tirhaca (Cramer, 1777).
Catephia alchymista ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Dysgonia algira (Linnaeus, 1767).
Phytometra viridaria (Clerck, 1759).
Catocala conjuncta (Esper, 1787).
Catocala nymphagoga (Esper, 1787).
Catocala nymphaea (Esper, 1787).
Minucia lunaris ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Ophiusa tirhaca (Cramer, 1777).
Catephia alchymista ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Dysgonia algira (Linnaeus, 1767).
Laspeyria flexula ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Odice jucunda (Hübner, [1813]).
Eublemma pulchralis (Villers, 1789).

NOLIDAE

Meganola albula ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Nola confusalis (Herrich-Schäffer, 1847).
Nola chlamitulalis (Hübner, [1813]).
Nycteola revayana (Scopoli, 1772).
Meganola albula ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Nola confusalis (Herrich-Schäffer, 1847).
Nola chlamitulalis (Hübner, [1813]).

Meganola albula ([Denis & Schiffermüller], 1775).

EUTELIDAE

Eutelia adulatrix (Hübner, [1813]).

NOCTUIDAE

Colocasia coryli (Linnaeus, 1758).
tyta luctuosa ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Aedia leucomelas (Linnaeus, 1758).
Protodeltote pygarga (Hufnagel, 1766).
Emmelia trabealis (Scopoli, 1763).
Aconthia lucida (Hufnagel, 1766).
Chrysodeixis chalcites (Esper, 1789).
Trichoplusia ni (Hübner, [1803]).
Autographa gamma (Linnaeus, 1758).
Acronicta psi (Linnaeus, 1758).
Acronicta rumicis (Linnaeus, 1758).
Craniophora ligustri ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Cryphia pallida (Bethune-Baker, 1894).
Cryphia muralis (Forster, 1771).
Heliothis peltigera ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Elaphria venustula (Hübner, 1790).
Synthymia fixa (Fabricius, 1787).
Helicoverpa armigera (Hübner, [1808]).

Diloba caeruleocephala (Linnaeus, 1758).
Amphipyra pyramidea (Linnaeus, 1758).
Amphipyra livida ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Xylocampa areola (Esper, 1789).
Allophyes alfaroi Agenjo, 1951.
Callopietria juvenina (Stoll, 1782).
Proxenus hospes (Freyer, 1831).
Polyhaenis sericata (Esper, 1787).
Euplexia lucipara (Linnaeus, 1758).
Cosmia rapezina (Linnaeus, 1758).
Dryobota labecula (Esper, 1788).
Dryobotodes monochroma (Esper, 1790).
Dryobotodes tenebrosa (Esper, 1789).
Ammoconia caecimacula
 ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Aporophyla australis (Boisduval, 1829).
Aporophyla nigra (Haworth, 1809).
Trigonophora flammea (Esper, 1785).
Apamea epomidion (Haworth, 1809).
Oligia latruncula ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Atethmia centrago (Haworth, 1809).
Spudaea ruticilla (Esper, 1791).
Agrochola lychnidis ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Conistra rubiginea ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Conistra erythrocephala
 ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Lithophane leautieri (Boisduval, 1829).

Discestra pugnax (Hübner, [1824]).
Lacanobia w-latinum (Hufnagel, 1766).
Lacanobia oleracea (Linnaeus, 1758).
Aneda rivularis (Fabricius, 1775).
Mythimna vitellina (Hübner, [1808]).
Mythimna albipuncta ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Mythimna ferrago (Fabricius, 1787).
Mythimna unipuncta (Haworth, 1809).
Orthosia cruda ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Orthosia cerasi (Fabricius, 1775).
Orthosia gothica (Linnaeus, 1758).
Panolis flammea (Denis & Schiffermüller, 1775).
Egira conspicillaris (Linnaeus, 1758).
Axylia putris (Linnaeus, 1761).
Ochropleura plecta (Linnaeus, 1761).
Noctua pronuba (Linnaeus, 1758).
Noctua comes Hübner, [1813].
Noctua janthe (Borkhausen, 1792).
Noctua interjecta Hübner, [1803].
Eugnorisma glareosa (Esper, 1788).
Xestia c-nigrum (Linnaeus, 1758).
Xestia castanea (Esper, 1798).
Xestia xanthographa ([Denis & Schiffermüller], 1775).
Agrotis ipsilon (Hufnagel, 1766).
Agrotis exclamationis (Linnaeus, 1758).

Associació Catalana d'Entomologia

Xylocampa areola (Esper, 1789).

Noctua pronuba (Linnaeus, 1758).

Records d'una festa

Cada any per Pasqua granada
recordo sent molt petit
celebràvem fent gatzara
la festa de Bonmatí.

Al matí, ofici solemne
on tota la gent, mudats,
emplenaven la capella
junt amb les autoritats.

A la plaça un envelat
fet amb teles blanc i blaves,
hi gaudien tots plegats
dels concerts, balls i sardanes.

Per lluir millor la festa
bones orquestres llogaven:
l'As d'Anglès i Selvatana,
unes de les millors d'Espanya.

D'espectacles un n'hi havia,
un per fer puntería,
amb escopeta i perdigons.
Qui feia més coloms.

Hi havia una parada,
la d'en Tana dels Torrons.
Una virolla, un joc de cartes,
per un ral, si et tocava, bona sort.

Per premi, torrons de la casa
fets d'avellanes i mel
amb farina barrejada
de mal rosegat però excel·lents.

Parlem d'aquells temps
més pobres però alegrets,
i no ens avorriem gens.
És clar, érem jovenets
però gaudíem de valent.

SEPARACIÓ DELS RESIDUS NIVELL BÀSIC

FRACCIÓ ORGÀNICA

QUÈ

- Restes de menjar.
 - Petites restes de plantes.
- La bossa compostable és obligatòria

Altres residus compostables que van sortint en el mercat:

- Paper de cuina i tovallons i tovallons de paper no pintats ni setinats
- Taps de suro, sobres d'infusions...
- Vaixel·la compostable, càpsules de cafè i altres nous envasos amb etiqueta "compostable"

NO HI DIPOSETEU

Menjar caducat dins l'envàs.

VIDRE

QUÈ

Ampolles i pots de vidre sense taps.

NO HI DIPOSETEU

- Vidre pla, miralls i vaixelles, que van a la deixalleria.
- Els taps, que van als envasos.
- Ampolles amb contingut

PAPER I CARTRÓ

QUÈ

- Papers, diaris, revistes...
- Caixes de cartró.

NO HI DIPOSETEU

- Brics de llet, suc... que són envasos perquè tenen làmines impermeables a dins
- Nous plats, gots i embolcalls semblants a paper o cartró, però impermeabilitzats, que també són envasos.

ENVASOS LLEUGERS

QUÈ

Qualsevol envàs, embolcall o tapa (llauna, bric, envàs de plàstic...) que no sigui de vidre, paper o cartró, ni tampoc compostable (com proliferen ara en el mercat). També el film de plàstic i alumini i els plats i gots d'un sol ús sempre i quan no siguin compostables.

NO HI DIPOSETEU

Envasos amb contingut (com les càpsules de cafè plenes de marro)

REBUIG

QUÈ

Quan reciclem bé totes les fraccions, només posem al rebuig les poquíssimes restes no reciclables que ens queden, com:

- Pols d'escombrar, burilles i cendres apagades.
- Mocadors de mocar i residus del bany.
- Excrements i sorres de mascotes.

NO HI DIPOSETEU

- Cap residu que es pugui reciclar.
- Xeringues i punxants generats a casa, que van a la deixalleria

RESIDUS SANITARIS DOMICILIARIS

QUÈ

Són la part del rebuig que pot causar problemes d'olors generats en quantitat

- Bolquers
- Excrements i sorres de mascotes

Tenen un tractament diferenciat en la recollida porta a porta ja que es recullen amb més freqüència.